Lietuvos Nacionalinė Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (1393) 1976 SPALIS - OCTOBER 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275 - 4672

Ilga meškerė

Ne tik žvejai, bet ir sovietai žino, kad platesniem vandenim reikia ilgesnės meškerės. Nuo pat Lietuvos okupacijos pradžios maskvinė imperija budria akimi seka išeiviją. Pirmiausia ji pradėjo sekti rusiškąją išeiviją, kuri po 1917 m. revoliucijos pasklido beveik po visą laisvąjį pasaulį. Daugelį žymių išeivijos veikėjų jinai likvidavo klasta ir jėga. Per daugelį metų Kremlius sudarė ištisą sistemą kovai su rusiškąja išeivija, kuri buvo vienintelis laisvas rusų tautos balsas, galįs prabilti apie komunistų "žygdarbius". To negalėjo pakęsti naujoji Maskvos ponija, įvedusi naujo tipo vergiją — kolchozus, sovchozus, priverčiamojo darbo stovyklas, policines įmones su pulkais valdžios apmokamų sargybinių — saugumiečių. Išeivija buvo pagrindinė tribūna, atskleidžianti komunistų niekšybes, apie kurias patys komunistai viešai prabilo tik Stalinui mirus. Taigi, rusiškoji išeivija Kremliui buvo labai dygi rakštis. Dėlto jo vadai siekė nutildyti savąją išeiviją įvairiais būdais — fizine jėga (grobimais bei žudymais), plačia propaganda, išeivinių grupių pjudymu, infiltracija paruoštų agentų, prosovietinių simpatikų plėtimu ir t.t. Ypač daug dėmesio buvo kreipiama į vadovaujančius asmenis. Vieni buvo viliojami įvairiais masalais, o kiti, kietesni, puolami ir kompromituojami. Ir negalėtume pasakyti, kad toji sistema buvo neveiksminga — daug kur rusų išeivija liko dezorientuota ir daugiau ar mažiau nutildyta.

* * *

Pokarinė dabarties išeivija, pasitraukusi iš Sov. Sąjungos arba jos pavergtų kraštų, yra dar gausesnė kaip senoji. Maskva puikiai mato, kad tai nauja tribūna, iš kurios kalba pasauliui daugybė asmenų ir atskleidžia totalistinio komunizmo niekšybes. Pradžioje Maskva buvo užsimojusi imtis senosios grobimų taktikos ir tuo būdu likviduoti išeivijos vadus. Iš lietuvių, kiek žinoma, pateko į tokias reples gen. P. Kubiliūnas. Tikriausiai nukentėjo ir kitų tautybių asmenys. Visdėlto toji taktika pasirodė perdaug pavojinga bei rizikinga. Maskva pasuko vilionių keliu — pradžioje labai kvietė išeivius grįžti, o kai ir tai nepadėjo, išvystė gana stiprią propagandą ir ėmė čiulbėti apie prarastą tėvynę bei milžiniškus jos laimėjimus. Pastarasis etapas tęsiamas ir šiuo metu. Šalia to stengiamasi laimėti kuo daugiau simpatijų pavergtiem kraštam ir okupantam, rodant tų šalių grožį, gerovę, pažangą, kultūrą ir pan. Nėra abejonės, kad ir sovietų pavergti kraštai per tris dešimtmečius kaikuriose srityse padarė pažangą, kuri yra galima ir kalėjimuose. Juk nemažesnę pažangą padarė net primityvūs Afrikos bei Azijos kraštai. Bet sovietai padarytą pažangą tarp pateikia išeiviams, kad parodytų komunistinės sistemos pranašumą, sužavėtų laimėjimais ir nutildytų kalbas apie vergiją. Taip nuteikta išeivija nebekalbės apie totalistinio komunizmo niekšybes, nebebus ta laisvės tribūna, kuri atskleidžia žaviu melu pridengtą tikrovę.

* * *

Tai ir yra ilgoji sovietų meškerė, pasiekianti plačiuosius vandenis. Daugelį metų ji buvo patikėta daugiausia partiečiams užsienio kraštuose. Daug kur ji ir dabar tebėra tose pačiose rankose. Vadai betgi pastebėjo, kad jos silpsta, darosi neveiksmingos. Dėlto jau kuris laikas jieškoma agentų naujosios išeivijos eilėse. Ir, reikia pasakyti, tos pastangos nėra tuščios — atsiranda naujų sovietinės meškerės talkininkų. Tai dažniausiai naivūs tautiečiai, gražiai priimti sovietinės "Tėviškės" pareigūnų, jų pagerbti, pavaišinti ir privilioti. Gudresnieji susigundo materialine nauda, palikdami idėjinę antroje vietoje. Sentimento žmonės būna pagauti "patriotinio" jausmo ir pradeda galvoti: per "Tėviškės" draugiją reikia padėti tėvynei . . . O kad ta "T" draugija yra Maskvos agentūra, skirta išeivijai raminti bei tildyti, nė nepagalvoja. Ir taip tie "privilegijuoti" grįžta iš Vilniaus su tam tikrais uždaviniais. Vieni jų žino ką daro, kiti lieka nesąmoningais sovetinės meškerės talkininkais Visų jų paskirtis — veikti išeivijos eilėse, dengtis patriotiniais motyvais, žadinti simpatijas prosovietinei iniciatyvai ir atlikti kaikuriuos specifinius uždavinius. Žinoma, nedaug tokių grįžta iš Vilniaus, tačiau per keletą pastarųjų metų jų būrelis Š. Amerikoje paaugo. Vienas kitas tebėra šešėlyje, bet kaikurie jau spėjo ir išryškėti. Tuo būdu sovietinės meškerės buvimas darosi labiau pastebimas. Kadangi ji reiškia apgaulę, išeivijai tenka budėti ir eliminuoti tuos, kurie neša klastingas dovanas. "Timeo danaos et dona ferentes" (bijau danajų ir dovanas nešančių) . . .

MERGAIČIŲ KVARTETAS "AUŠRA", vasaros metu gastroliavęs Europoje, nekartą dainavęs spaudos baliuose, atliks meninę programą Toronto sporto klubo "Vytis" rengiamame vakare spalio 30 d. Anapilio salėje

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Pogrindžio laiškas kardinolams

Naujas "LKB Kronikos" numeris atskleidžia slėptus faktus ir dokumentus

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" leidžiama nuo 1972 m. Tai pažymima kiekvieno jos numerio tituliniame puslapyje drauge su įrašu: "Perskaitęs duok kitam!" Tuo šis periodinis leidinys aiškiai išsiskiria nuo visų kitų Lietuvoje leidžiamų sovietinių leidinių, kurie toje pat vietoje spausdina gana svetimą ir nudėvėtą šūkį: "Visų šalių proletarai, vienykitės!"

Šis netobulomis naminėmis priemonėmis spausdinamas leidinys išsiskiria ir savo kuklia išore. Išsiskiria dar ir tuo, kad jo vardas viešai Lietuvoje neminimas net ir tada, kai valdžios spauda su juo polemizuoja ar saugumo bei teismo organai taiko sankcijas už Kronikos leidimą, platinimą ar rėmimą. Tačiau pats esmingiausias ir svarbiausias Kronikų bruožas, dėl kurio jos labai vertinamos krašte ir išgarsėjo užsienyje, tai jų skelbiamos tikslios, patikrintos, gerai dokumentuotos, valdžiai nepataikaujančios ir jos cenzūros nesužalotos žinios apie katalikų ir žmogaus teisių padėtį Lietuvoje.

Nuolat susidurdama su nepaprastais sunkumais ir pavojais, surištais su leidimu, platinimu ir persiuntimu į užsienį, Kronika eina jau penktuosius metus ir pasiekė pasaulinio garso. "LKB Kronikos" medžiaga verčiama į daugelį kalbų, išleidžiama atskirais leidiniais, vertinama kaip pirmaeilis šaltinis įvairių tyrinėtojų, besidominčių šiandienine Lietuvos padėtimi. Žodžiu, Kronika daug pasitarnauja, garsindama Lietuvos vardą pasaulyje ir žadindama simpatijas už savo žmogiškas teises kovojantiems Lietuvos katalikams.

Neseniai Vakarus pasiekė "LKB Kronikos" 23 nr., išleistas š.m. birželio 13 d. Malonu, kad jis neužtruko perilgai kažkur pakelyje, kaip du ankstesnieji numeriai. Šiame 70 psl. numeryje pirmuoju spausdinamas redakcijos laiškas Lietuvos bičiuliams — kardinolams A. Samore ir J. Slipyj, kurie informuojami apie kaikurių lietuvių dvasiškių, vykstančių į užsienį, panaudojimą propagandai. **"Ateistai, remiami valstybinės propagandos ir Valstybinio saugumo,** — rašo Kronikos redakcija, — **skleidžia žinias visame pasaulyje, kad Lietuvoje nėra jokios religinės diskriminacijos, kad Tarybų Sąjunga nežinanti net politinio kalinio sąvokos."**

Laiške kardinolams reiškiamas susirūpinimas tremtinių vyskupų V. Sladkevičiaus ir J. Steponavičiaus likimu, o taip pat nusiskundžiama dabartinio Kauno kunigų seminarijos rektoriaus kun. dr. V. Butkaus elgesiu.

Toliau spausdinamas kreipimasis į brolius airius, kuriems Kronika "visos tikinčiosios lietuvių tautos vardu širdingai dėkoja už moralinę pagalbą Lietuvos katalikams." Toji padėka reiškiama už šiemet pavasarį Airijos katalikų grupės Dubline prie sovietinės pasiuntinybės pareikštą protestą dėl Lietuvos tikinčiųjų persekiojimo. Ten pat rašoma: **"Kokia baisi veidmainystė išryškėja girdint, kaip tarybiniai laikraščiai nuolat skelbia, kad Tarybų Sąjunga remia Afrikos nacionalistus, kai tuo tarpu lietuvius, mylinčius savo tautą, gabena į Sibirą, uždaro į psichiatrines ligonines, grįžusius iš lagerių neregistruoja, mėto iš darbo. Tarybinė spauda skelbia, kad T. Sąjunga padedanti S. Airijos katalikams visomis galimomis priemonėmis, net ginklais. Tuo pat metu Lietuvoje negailestingai triušinama Kat. Bažnyčia: mūsų senos, istorinės ir meniškos bažnyčios paverčiamos sandėliais, muziejais, pvz., Vilniaus katedra — paveikslų galerija, Šv. Kazimiero bažnyčia — ateistiniu muziejumi. Griaunama tautos dora, žalojamas Lietuvos charakteris."**

Spausdinamas Vilniaus arkivyskupijos 5 kunigų pareiškimas, rašytas š.m. vasario 15 partijos ir vyriausybės viršūnėms. Jame pakartojamas pernai rudenį išreikštas tikinčiųjų prašymas sugrąžinti tremtyje laikomą vysk. J. Steponavičių į Vilniaus arkivyskupijos ordinaro pareigas.

Atskiru straipsniu nušviečiama religijų reikalų tarybos įgaliotinio K. Tumėno veikla. Suminėta daug konkrečių faktų, kurie rodo, kaip valstybėje, tariamai atskirtoje nuo Bažnyčios, ateistas valdžios pareigūnas kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus. Panašius nenormalumus valstybės ir Bažnyčios santykiuose iškelia ir Ignalinos rajono kunigas Karolis Garuckas savo pareiškime.

Vilnietis Vl. Lapienis skunde gen. sekretoriui Brežnevui pavaizduoja jam asmeniškai ir kitiems Lietuvos katalikams daromas valdžios p a r e i g ū n ų skriaudas, prašydamas "atitaisyti klaidas ir tarptautinių bei tarybinių įstatymų pažeidimus: 1. nediskriminuoti tikinčiųjų, neteisėtai juos atleidžiant iš darbo, darant jų butuose kratas, grasinant ir areštuojant; 2. nutraukti administracinį kišimąsi į Bažnyčios vidaus reikalus; 3. amnestuoti kalinius, vargstančius lageriuose už savo įsitikinimus; 4. grąžinti knygas ir daiktus, neteisėtai paimtus iš jo ir per kitų kratas." Prie skundo pridedamas įdomus konfiskuotų knygų sąrašas su 20 pavadinimų (tarp jų: P. Gaidamavičiaus, J. Girniaus, S. Ylos, A. Maceinos užsienyje parašyti veikalai).

Keli šimtai (Alytaus raj.) parapijiečių prašo religijų reikalų įgaliotinį tarpininkauti tarp valdžios ir Bažnyčios, jog: 1. būtų panaikintas limitas kunigų seminarijai, kad patys vyskupai savo nuožiūra galėtų priimti visus jaunuolius, norinčius tapti kunigais, kad Simno parapija gautų kunigą-vikarą, kuris jai labai reikalingas; 2. išleisti bent mažą katekizmą; 3. išleisti didesniu tiražu maldaknyges ir Šv. Rašto N. Testamentą.

Skrylelyje "Kun. Zdebskio gynimas" skelbiami 5 dokumentai, tarp jų Šlavantų parapijos

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Kaliniai ir paštininkai

Didėjantį c h a o s ą federaciniuose Kanados kalėjimuose liudija kalinių riaušės Lavalio kalėjime prie Montrealio, Britų Kolumbijos kalėjime New Westminster vietovėje ir Ontario Millhaven kalėjime. Kalinių siautėjimas, kamerų deginimas, įrenginių naikinimas padarė net keletą milijonų dolerių nuostolių, kuriuos savo pajamų mokesčiais turės padengti kanadiečiai. Plačiausiai nuskambėjo ir daugiausia reakcijos susilaukė įvykiai Britų Kolumbijos kalėjime. Čia kaliniai buvo pasigrobę įkaitais su sargus. Vieną jų paleido, o dėl antrojo paleidimo išsikovojo devynių punktų pažadą, įpareigojantį kalėjimo vadovybę nesiimti baudų, laikinai kalinių priežiūrą pavesti RCMP policininkams, visus kalinius perkelti į kitus jų pageidaujamus kalėjimus. Šis įsipareigojimas buvo pasirašytas su kalėjimų ministerio Francis Fox sutikimu. Kaliniams buvo leista savo skundus pateikti spaudai ir net televizijai. Jų pagrindiniu kalbėtoju buvo Ivanas Horvatas, 22 metų amžiaus žmogžudys. Jis yra gimęs Jugoslavijoje, imigravęs į JAV, Kanadon pabėgęs iš amerikiečių kariuomenės. Vankuveryje vertėsi narkotikų pardavinėjimu ir ten nužudė septyniolikametę restorano padavėją Kathleen McKenzie, kad ji nepainformuotų policijos. Nuteistas kalėti iki gyvos galvos 1973 m., po metų su draugu pabėgo iš Britų Kolumbijos kalėjimo, bet buvo vėl suimtas po poros dienų. 1975 m. pavasarį jo kameroje buvo rastas pistoletas su šoviniais. I. Horvatas dabar graudino visuomenę, reikalaudamas humaniškumo kaliniams, nors pats jo nė lašo neparodė nužudytai jaunuolei. Jos veidą, rankas, kojas ir net kūną buvo apliejęs rūgštimi, kad policija negalėtų nustatyti tapatybės.

Kanados federacinių kalėjimų sargų unija Britų Kolumbijos kalėjime riaušininkams padarytas valdžios atstovų nuolaidas sutiko griežtu protestu. Jos vadai teigia, kad dėl tų nuolaidų riaušių bus susilaukta ir kituose federaciniuose kalėjimuose, ku-

(Nukelta į 6 psl.)

Pasaulio įvykiai

RINKIMINIAME JAV PREZIDENTO VAJUJE DEMOKRATŲ KANDIDATO J. Carterio pirmavimą gerokai sumažino respublikininkas prez. G. Fordas. Gallupo instituto duomenimis, už J. Carterį dabar pasisako 50% apklaustų amerikiečių, už G. Fordą — 42%. Nemažos įtakos, atrodo, turėjo pirmasis abiejų varžovų pokalbis televizijoje, lietęs vidines krašto problemas. Tų diskusijų laimėtoju buvo pripažintas prez. G. Fordas, bet jis suklupo antrajame pokalbyje, kurį JAV televizijos tinklas transliavo iš San Francisco. Prez. G. Fordas įkrito Helsinkio konferencijos vilkduobėn, viešai pareikšdamas, kad Sovietų Sąjunga nedominuoja Rytų Europos ir niekada jos nedominuose, kol jis bus prezidentu. Aiškindamas šį absurdišką teigimą, Rumuniją, Lenkiją ir Jugoslaviją jis pavadino pilnai nepriklausomom komunistinėm valstybėm. Į tokias išvadas J. Carteris reagavo taiklia pastaba, kad prez. G. Fordui belieka jas įrodyti lenkų, čekų ir vengrų kilmės amerikiečiams. Jis taipgi pabrėžė, kad tikrasis prezidentas užsienio reikaluose yra ne G. Fordas, o valstybės sekr. H. Kissingeris. Helsinkio konferencija yra susilaukusi aštrios kritikos dėl dabartinių R. Europos sienų pripažinimo, liečiančio ir sovietų okupuotas Baltijos respublikas. Prieš konferenciją prez. G. Fordas baltiečių atstovams teigė, kad jis nepripažįsta ir nepripažins Pabaltijo įjungimo Sovietų Sąjungon, bet šiuo klausimu nė žodžio neištarė Helsinkyje. Dabartinė jo išvada, paneigianti sovietinę R. Europos kontrolę, nejučiomis perša mintį, kad Lietuvą, Latviją ir Estiją jis laiko Sovietų Sąjungos dalimi, kad jos jam tėra sovietų respublikos, lygios tarp lygiųjų. Priešingu atveju jis kaip tik turėjo pabrėžti jų okupaciją. Protesto telegramą prez. G. Fordui jau pasiuntė JAV lenkų bendruomenės vadas A. Mazewskis iš Čikagos, primindamas, kad iš tikrųjų Lenkija yra visiškoje Maskvos kontrolėje. Padarytą žioplą klaidą prez. G. Fordas bandė atitaisyti Los Angeles studentams tartame žodyje. Esą, Amerika niekada nesutiko ir nesutiks su Sovietų Sąjungos vyravimu R. Europoje. Po šių jo žodžių pasigirdo vieno studento pastaba: "Jerry, apsispręsk!" . . . Tenka sutikti su tuo studentu, kad kandidatas į JAV prezidentus visdėlto turėtų vadovautis tvirtesne savo nuomone ir vengti prieštaravimų.

MAO ĮPĖDINIS

Kinijos kompartijos vadovybę perėmė dabartinis premjeras Hua Kuo-fengas, velionies Mao pavaduotoju paskirtas praėjusį pavasarį. Jo vadovybė oficialiai nėra paskelbta, bet ji išryškėjo iš pranešimo apie Mao raštų leidimą. Jame pabrėžiama, kad Mao raštų išleidimu rūpinsis Kinijos kompartijos centro komiteto politbiuras, vadovaujamas Hua Kuo-pengo. Tam politbiurui lig šiol 40 metų vadovavo pirm. Mao. Vienas Taiwano dienraštis teigia, kad H. Kuo-fengas iš tikrųjų yra trečiasis Mao sūnus, dingęs po motinos mirties. Pirmasis sūnus Mao Jenjingas žuvo Korėjos kare nuo amerikiečių bombos, antrasis Mao Jenčingas esąs nepilnaprotis. Šias informacijas tautinės Kinijos dienraščiui suteikė buvęs komunistinės Kinijos karinis komisaras Wang Hungas, 1974 m. pabėgęs į Taiwaną. Pasak jo, H. Kuo-fengo tikrasis vardas ir pavardė yra Mao Jenlungas. Jį prieš mirtį surado ir premjeru paskyrė pats tėvas Mao.

RINKIMAI V. VOKIETIJOJE

Bundestagu vadinamo parlamento rinkimus V. Vokietijoje laimėjo socialdemokratų kancleris H. Schmidtas ir jo ligšiolinės koalicijos partneriai liberalai, vadovaujami užsienio reikalų ministerio H. D. Genscherio. Koalicinės vyriausybės atstovų skaičių šį kartą gerokai sumažino krikščionys demokratai su savo vadu H. Kohlu, rinkėjams siūliusiu šūkį: "Laisvė vietoj socializmo!" Prieš rinkimus vyriausybė parlamente turėjo 46 atstovų daugumą, o dabar turės tik aštuonių. Daugiausia nukentėjo socialdemokratai, praradę 13 atstovų ir parlamentan grįžę su 217. Liberalai grįžo su 39 atstovais, netekę dviejų. Krikščionys demokratai tapo didžiausia V. Vokietijos partija, atstovų skaičių padidinusia nuo 225 iki 244. Vyriausybės ir opozicijos santykis parlamente dabar yra 252:244. Krikščionių demokratų vadas H. Kohlas bandė prisivilioti liberalus, bet jie žada ir toliau remti socialdemokratus.

SUKILIMAS TAILANDIJOJE

Studentų riaušes Bangkoko universitete užbaigė kariuomenės sukilimas, nuvertęs premjero S. Pramojaus vyriausybę. Sukilimą suorganizavo krašto apsaugos ministeris admirolas S. Chalawyu, norėdamas apsaugoti Tailandiją nuo komunistų įsigalėjimo. Studentai demonstravo prieš buvusio diktatoriaus T. Kittikachorno sugrįžimą Tailandijon budistų vienuoliu. Riaušėse žuvo 28 studentai, apie 180 buvo sužeista. Naujoji sukilėlių vyriausybė 1.300 kairiųjų studentų izoliavo specialiose stovyklose. Tailandiją dabar valdo vykdomasis komitetas su admirolu S. Chalowyu priešakyje.

LAIŠKAS L. BREŽNEVUI

Čekoslovakų kilmės prof. A. Kolmanas, 84 metų amžiaus, su žmona Jekaterina pasiprašė politinės globos Stockholme. Jiedu gyveno Maskvoje ir norėjo aplankyti savo dukrą Švedijoje. Leidimas buvo gautas po ketverių metų nuolatinių prašymų. Prof. A. Kolmanas Stockholme paskelbė atvirą laišką kompartijos vadui L. Brežnevui, pabrėžiantį, kad Sovietų Sąjunga šiandien yra tapusi didesniu kalėjimu už carinę Rusiją. Jį labiausiai sukrėtė 1968 m. invazija į Čekoslovakiją, atnešusi ekonominį išnaudojimą ir šį kraštą pavertusi Sovietų Sąjungos kolonija. Beveik tuo pačiu metu Adrijos jūrą ant pripučiamo guminio matraco iš Jugoslavijos perplaukė 22 metų amžiaus čekas studentas. Politinės globos jis pasiprašė Italijos Triesto mieste. Lenkas Jan Brozyna, 23 metų amžiaus, Italijon pabėgo iš Jugoslavijos Splito uosto, pasislėpęs prekybiniame italų laive. Maskvoje kompartijos biurokratai dar kartą atmetė Liudmilos Agapovienės prašymą išleisti ją, 12 metų dukrą ir uošvę pas vyrą Valentiną Stockholme. V. Agapovas prieš porą metų pabėgo Švedijon iš prekybinio sovietų laivo. Kovodamas už šeimos sujungimą, jis rengia demonstracijas prie Sovietų Sąjungos ambasados. Tačiau jam nieko negalėjo padėti net ir buvusio premjero O. Palmės užtarimas. L. Agapovienė, išgirdusi pakartotinį išvažiavimo vizos atmetimą, bandė nusižudyti peiliu pasų įstaigoje. Susižeidusi peilio dūriais, ji pirmiausia buvo nugabenta į psichiatrinę ligoninę ir tik po to pervežta į normalią ligoninę.

KETVIRTOJI UŽTVARA

R. Vokietija baigia įrengti ketvirtąją užtvarą V. Vokietijos pasienyje — devynių pėdų augščio vielų tinklą, įleistą į žemę. Be šios tvoros, dar yra minų zona, platus griovys ir nuartos žemės juosta.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Ką išrinks prezidentu?

M. STONYS

Nerinktasis JAV prezidentas G. Fordas labai nori, kad jį išrinktų. Dr. H. Kissingeris ir jo kilmės tautiečiai taip pat nori G. Fordo, nes jis vykdo visus turtingosios mažumos norus. Daugumos piliečių požiūris kitoks: jie mano, kad jis nieko ypatingai gero nepadarė JAV ir komunistų pavergtoms tautoms. Pagerėjusi ekonominė būklė yra tik popieriuje ir rinkiminėje propagandoje. Aštuonių milijonų bedarbių minia tebėra ir dabar, tik vasarą ji buvo truputį sumažėjusi. Vidurinių Rytų reikalai nebaigti tvarkyti. Angola atiduota Sovietų Sąjungos malonei. Tuo pačiu keliu nueis ir Pietų Afrika, nes Kissingeris veda tuo keliu. Angoloje Kubos kariuomenė laukia įsakymo žygiuoti toliau. Javų prekyba naudinga tik Sovietų Sąjungai. Taip pat nusiginklavimo derybos ir nutarimai. Helsinkio dokumentas — smūgis pavergtoms tautoms. Tokiai situacijai esant, tik labai didelis respublikonų idealistas balsuos už G. Fordą.

Demokratų J. Carteris nėra nei šviesus, nei apdairus. Jis turi daug gerų norų, kurių didesnioji dalis subyrės, atsimušusi į kongreso ir Baltųjų Rūmų sienas. Bet didžioji piliečių dalis jį vertina ir tikisi, kad jis gali būti visai geras prezidentas. Panašiai yra buvę ir su Trumanu, kurį amerikiečiai ir dabar atsimena bei giria. Paprastumas ir tiesumas visada yra priimtinas. Juo labiau priimtinas rinkimuose, ypač šiuo metu, kai joks padoresnis žmogus nebenori būti visokių patarėjų už nosies vedžiojamas ir stumdomas. Darbininkų unijos, prisimindamos senuosius laikus, taip pat remia demokratų kandidatą, nors jis ir nėra didelis ar garsus. Katalikų vyskupams Carterio demokratinė programa nepriimtina, G. Fordo — irgi negeresnė. Tokiu būdu katalikams patariama balsuoti pagal sąžinės balsą.

Juodiesiems piliečiams taip pat sunkus pasirinkimas. Fordo jie nemėgsta, o Carteris bus priimtinas, bet tik daliai. Kiti susilaikys, kaip ir katalikai. Taigi, daug rinkėjų susilaikys ir nebalsuos. Jei 1972 m. balsavo tik 53% piliečių, tai šį kartą, atrodo, balsuos dar mažiau.

Už ką balsuos lietuviai? Lietuvių dauguma yra katalikai. Pagal vyskupų patarimą daug jų susilaikys. Helsinkio dokumentas daug kam neleis balsuoti už Fordą. Carteris lietuviams irgi nepriimtinas, nors turima vilčių, kad jis būtų geresnis už G. Fordą. Dalis lietuvių balsuos už demokratą Carterį.

Pogrindžio laiškas ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tikinčiųjų pareiškimas su 308 parašais.

Skelbiamas nekrologas, iš kurio paaiškėja, kad **1975 m. spalio 30 d. Aleksote buvo nužudyta vienuolė St. Lukšaitė.** Daugelio tikinčiųjų nuomone, pasak Kronikos, ji buvo nužudyta už vaikų ruošimą pirmajai išpažinčiai. "Tokius žudikus gimdo abejingieji ir tie, kurie, patys mindžiodami tiesą ir meilę, yra pasiryžę sunaikinti tikėjimą" — pastebi Kronika.

Spausdinamos ištraukos iš tikėjimo kankinės Nijolės Sadūnaitės laiškų. Redakcijos prieraše sakoma: **"Nežiūrint sunkiausių lagerio gyvenimo sąlygų, Nijolės laiškai pilni giedrios nuotaikos, persunkti meile ir didžiausiu susirūpinimu namiškiais ir visais kitais. Ji niekados nesiskundžia, atvirkščiai, džiaugiasi viskuo, ką jai duoda Gerasis Dievas."** Pateiktos laiškų ištraukos visdėlto verčia rimtai susirūpinti Nijolės Sadūnaitės sveikata lageryje, nes ji jau ten buvo patekusi į ligoninę.

Kaip kiekviename Kronikos numeryje, taip ir šiame pateikiama daug žinių iš vyskupijų. Šiame skyriuje kruopščiai registruojami faktai apie tikinčiųjų persekiojimą atskirose vietovėse. Kaip labai Kronikos leidėjai rūpinasi faktų tikrumu, matyti iš numerio gale įdėto atitaisymo apie Kačerginės koplyčios uždarymo aplinkybes.

Ši trumpa "LKB Kronikos" 23 nr. turinio apžvalga negali nieko atleisti nuo pareigos perskaityti šį numerį nuo pradžios iki galo.

A. Lembergas

• **kultūra yra pats reikšmingiausias tautos subrendimo ženklas.**
J. ERETAS

Iš vergijos į laisvę ir tremtį

Lietuvos politikui, ekonomistui ir laisvės kovotojui a.a. dr. Petrui Karveliui mirus V. Vokietijoje

S. DZIKAS

Š.m. rugpjūčio 10 d. Baden Badene, V. Vokietijoj, mirė dr. Petras Karvelis. Jis yra prisidėjęs svariu savo įnašu prie Lietuvos valstybės institucijų ir jos ekonominių pagrindų organizavimo. Išugdęs tvirtą ir veržlią asmenybę ateitininkijos idealų poveikyje, jis daug dirbo tautos gerovei ne tik Lietuvoje, bet ir likimo nublokštas į politinę tremtį.

Iš kaimo į miestą

Dr. P. Karvelis gimė 1897. VI. 29 Jiestrakio k., Šilavoto vlsč., Marijampolės apsk. Gimęs Petrinėse, gavo Petro vardą. Tėvai buvo pasiturį ūkininkai. Mokytis skaityt pradėjo iš palėpėj surasto elementoriaus. Vėliau lankė Jiestrakio pradinę mokyklą. Į Marijampolės gimnaziją įstojo 1907 m. Tėvai, palikę ūkį vyresniam sūnui, persikėlė irgi į Marijampolę. 1915 m. mirus abiem tėvam, Petras liko be globos. Vokiečiams okupuojant Lietuvą, jis išvyko mokslo tęsti į Voronežą, Rusijon, kur buvo jau išgabenti moksleiviai iš Vilniaus. Į bendrabutį pavėlavęs, gyveno privačiai ir vertėsi pamokomis. Gimnaziją baigęs 1917 m. aukso medaliu, jis įstojo į medicinos akademiją Petrapilyje.

Akademijos mokslą pertraukė atsikuriančios Lietuvos valstybės organizavimo darbai. 1919 m. gale išvyko studijuoti visuomeninių mokslų Muencheno, Berlyno ir Breslavo universitetuose. Pastarajame gavo daktaro laipsnį 1923 m.

Didieji vingiai

Grįžęs į Lietuvą 1924 m., buvo išrinktas į seimą, kur pradžioje atstovavo krikščionių demokratų partijai, o vėliau Ūkininkų Sąjungai. Kurį laiką buvo finansų ministerijos patarėju, vėliau mokesčių departamento direktorium, pirmuoju Žemės Banko valdytoju. 1925-26 m. buvo finansų ministeriu dr. L. Bistro, o po perversmo 1926-27 m. A. Voldemaro kabinete. Po to keletą metų buvo prekybos deryboms su užsieniais vesti komisijos pirmininku. Politinių sąlygų iš valstybinio darbo išstumtas, dalyvavo verslo įmonių organizavime ir tvarkė savo nuosavą ūkį.

Bolševikams užėjus, 1940 m. pasitraukė į Vokietiją. Tik 1944 m. gavęs leidimą, grįžo į Lietuvą, išlaikė teisėjo egzaminus ir pradėjo verstis advokatūra. Tačiau netrukus turėjo Lietuvą palikti — pasitraukė į Austriją, o vėliau į Vokietiją, kur išgyveno iki mirties.

Dr. P. Karvelio asmenybė buvo veržli, kūrybinga ir patriotizmu persunkta. Jis aktyviai reiškėsi visuomeniniame, politiniame, valstybiniame ir ekonominiame gyvenime.

Jaunystės polėkiai

Dr. P. Karvelis buvo vienas pirmųjų ateitininkijos sąjūdžio veikėjų, pradėjęs tą darbą būdamas dar gimnazijoj. Būdamas trečioje klasėje, 1910 m. tapo ateitininku. Voroneže buvo išrinktas vietinės at-kų kuopos pirmininku, o netrukus ir visoj Rusijoj buvusių moksleivių atkų pirmininku. Jo pastangomis buvo suorganizuotos prie kuopų sociologų sekcijos, kuriose buvo ryškinamas socialinis ateitininkijos idealas. 1916 m. jis sušaukė Rusijos ateitininkų konferenciją, o 1917 m. pavasarį jo iniciatyva įvyko pirmoji viešа ateitininkų konferencija. Jis ypač pasižymėjo sėkmingose ateitininkų diskusijose su vietos aušrininkais. 1916 m. jis iškėlė mintį įsteigti ateitininkų šalpos fondą, kuris netrukus buvo įsteigtas ir veikia iki šiol.

Nepriklausomoj Lietuvoj dr. P. Karvelis aktyviai reiškėsi ateitininkijos veikloje ir buvo išrinktas stud. at-kų Vytauto klubo garbės nariu, "Justitia" korporacijos šefu. Vyriausybei 1930 m. sulaikius moksleivių at-kų veikimą, už viešą tuo reikalu pasisakymą karo komendanto buvo ištremtas į Varnių koncentracijos stovyklą.

Veikdamas ateitininkuose, P. Karvelis ypač pabrėžė socialinį klausimą. Ta kryptimi eidamas į praktinį visuomeninį veikimą, jis savo socialinę gyvenimožiūrą suformavo krikščioniškosios demokratijos dvasioje. Dar būdamas jaunas moksleivis, 1916 m. jis jau atstovavo ateitininkams ir aktyviai reiškėsi Maskvoje įvykusioje lietuvių inteligentijos konferencijoje, kur buvo svarstomi ir politiniai klausimai. Jo pastangomis Voroneže buvo įsteigta Lietuvių Krikščionių Darbo Sąjunga, Krikščionių Demokratų Partijos pradininkė. Grįžęs į Lietuvą, 1918 m. jis tapo kr. demokratų partijos generaliniu sekretoriumi. Vėliau per ją ir naujai sukurtą Ūkininkų Sąjungą P. Karvelis savo socialines ir ekonomines idėjas bandė įgyvendinti dalyvaudamas demokratiniame Lietuvos seime.

A.A. DR. PETRAS KARVELIS

Politinėje veikloje

Politinė-valstybinė dr. P. Karvelio veikla prasidėjo 1917 m., kai jis, vienas iš keturių, Voronežo lietuviams atstovavo Petrapilio lietuvių seime. Vėliau, Petrapilio Lietuvių Tarybos įgaliotas, nuvyko į Polotą ir organizavo lietuvių tremtinių grąžinimą iš Rusijos į Lietuvą. 1919 m. pradžioje dalyvavo antrosios valstybės konferencijos darbų paruošime ir organizavo savanorių stojimą į Lietuvos kariuomenę. Būdamas finansų ministerijos patarėju, jis vykdė Lietuvos pinigų kaldinimą, o tapęs mokesčių departamento direktorium tvarkė pagrindinį mokesčių, valstybinių monopolių pertvarkymą ir taip pat iš pagrindų perorganizavo patį departamentą. Jam esant finansų ministeriu, buvo priimtas pensijų įstatymas, pertvarkyta mokesčių sistema, sudarytas fondas Lietuvos cukraus gamybai remti ir buvo įvesta griežta valstybės biudžeto sistema.

Po 1926 m. perversmo dr. P. Karvelis dar įėjo į A. Voldemaro ministerių kabinetą, tačiau, kai paaiškėjo, kad tautininkai atsisako konstitucijos tvarka rinkti naują seimą, jis kartu su dr. L. Bistru iš vyriausybės pasitraukė. Įsitvirtinus vienos partijos vyriausybei Lietuvoj, dr. P. Karveliui ir didelei daliai valstybiniam darbui pasiruošusių veikėjų buvo užkirstas kelias tame darbe dalyvauti. Diktatūriniam režimui įsigalėjus, buvo sutrukdytas demokratinio valdymosi tradicijų kūrimas.

Išėjęs iš vyriausybės, dr. P. Karvelis dar kurį laiką vadovavo komisijai prekybos derybom su užsieniu vesti, bet po griežto jo pasisakymo prieš tautininkų valdymo būdą vienoje krikščionių demokratų konferencijoje ir iš tų pareigų buvo atleistas. Tada jis daugiausia dėmesio skyrė Lietuvos verslo ugdymui, dalyvaudamas įvairių ūkinių organizacijų vadovybėse.

Opoziciniai žygiai

1935 m. vyriausybei uždarius visas politines partijas (išskiriant tautininkų), dr. P. Karvelis, nepakęsdamas diktatūrinio režimo, drauge su kitais veikėjais ėmėsi slaptos opozicinės akcijos demokratinei santvarkai atstatyti. Tuo tikslu Klaipėdoje, kur neveikė karo cenzūra, buvo leidžiamas (1938-39 m.) laikraštis "Bendras Žygis". Šį opozicinį veikimą vyriausybei susekus, teisme buvo iškelta byla, tačiau po kelių metų visi kaltinamieji buvo išteisinti.

Ryšium su ta slapta veikla, dr. P. Karvelis už griežtą režimo kritiką, išdėstytą krašto apsaugos ministeriui gen. K. Musteikiui, buvo suimtas ir išsiųstas į priverčiamųjų darbų stovyklą Dimitravoj. Nemaža vargo jis turėjo ir dėl tautininkų vyriausybės iškeltų bylų Ūkininkų Sąjungos veikėjam dėl tariamų sukčiavimų ryšium su ūkio reikmenų importo iš Švedijos finansavimu ir lašinių Lietuvos kariuomenei tiekimu. Abi bylos turėjo politinį motyvą režimo opozicijai sunaikinti.

Už Lietuvos ribų

Atsidūrus politinėje tremtyje, P. Karvelio veikla nesustojo. Atvykęs į Berlyną, tuojau įsijungė į Lietuvių Sąjungos veiklą. Kilus vokiečių - sovietų karui, dr. P. Karvelis su dr. P. Ancevičiumi iškėlė Lietuvos vėliavą prie sovietams atiduotų buvusių Lietuvos atstovybės rūmų. Tik grįžęs į Lietuvą, vokiečiams pradėjus Lietuvos ūkio organizacijų ir įmonių perėmimą, jis paruošė ir įteikė vokiečių komisarui griežtą memorandumą, už kurį buvo grąžintas į Vokietiją. Gavęs iš Kauno žinią, kad vokiečiai reikalauja sudaryti lietuvišką esesininkų legijoną, painformavo apie tai švedų spaudą. Vokiečių bandymas baigėsi nesėkme.

Atsidūręs Vienoje, P. Karvelis buvo išrinktas Lietuvių Sąjungos pirmininku ir daug padėjo ten buvusiems tautiečiams. Iš čia jis parašė memorandumą gen. Eisenhoweriui, nušviesdamas lietuvių, kaip politinių pabėgėlių, padėtį. Persikėlęs į Deggendorfą, Bavarijoj, įsteigė Lietuvių Sąjungos skyrių ir Raudonąjį Lietuvos Kryžių, kuriems ir vadovavo.

Laisvės rūpesčiai

1945 m. dr. P. Karvelis įsijungė į VLIKą kaip Ūkininkų S-gos atstovas. Jo pastangomis lietuvių reikalams buvo gautas ištisas Pfullingeno miesto kvartalas, kur ir VLIKas buvo įsikūręs. Ilgą laiką jis buvo VLIKo vykdomosios tarybos nariu, užsienio reikalų valdytoju, politinės komisijos pirmininku, Tautos Fondo nariu ir VLIKo atstovu Bonnoje. Nuo 1945 m. jis dalyvavo Baltiečių Taryboje ir buvo jos gen. sekretoriumi. Tarptautinėj plotmėj jis veikė Pavergtųjų Europos Tautų seime, Tarpt. Komitete Krikšč. Kultūrai Ginti, kur buvo baltiečių sekcijos pirmininku, tarpt. teisininkų komisijoj ir kitur. Jis, kartu su V. Sidzikausku, kreipėsi į Nuernbergo teismą, kad su kitais karo nusikaltėliais būtų teisiamas ir Stalinas.

P. Karvelis yra buvęs Vokietijos LB tarybos nariu ir garbės teismo pirmininku.

Spaudos žmogus

Rašyti dr. P. Karvelis pradėjo anksti. Voroneže jis su St. Gruodžiu redagavo "Ateities" pakaitalą "Inkaras", kurio išėjo 16 numerių. Petrapily jis redagavo Liaudies S-gos organą "Vadas", kuriame pats daug rašė politiniais klausimais. Grįžęs Lietuvon, min. pirm. M. Sleževičiaus buvo paskirtas spaudos biuro propagandos skyriaus vedėju. Jis suredagavo Lietuvos gynimo komiteto atsišaukimus į visuomenę. 1923 m. su kitais jis įsteigė dienraštį "Rytas", kuriame daug rašė politinėmis ir ūkinėmis temomis. Buvo vienas "Lux" leidyklos steigėjų Vokietijoj, kuri išleido daug svarbių religinio turinio knygų.

Dr. P. Karvelis buvo akcijos žmogus, sėkmingai pasireiškęs valstybinėje ir ekonominėje plotmėje. Diktatūrinio režimo iš valstybinių darbo barų išstumtas, savo energiją skyrė ūkinei tautos gerovei kelti. Lietuvai netekus laisvės, jis savo patirtį ir jėgas nukreipė į bendrąsias tautos pastangas valstybės nepriklausomybei atstatyti. Jo nuopelnas lietuvių tautai užtikrina jam garbingą vietą Lietuvos istorijos lapuose.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubys. Tel. WA2-7981, 922-8112.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Mylimai Mamytei
a†a Onai Ališauskienei
mirus, jos dukrai, mielai bendradarbei ZITAI DIDŽBALIENEI bei jos šeimai reiškiame užuojautą ir kartu liūdime —
Ona ir Bronius Vilimai

Mūsų kredito unijos nariui
a†a Juozui Kvitinskui
mirus ,jo draugams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —
Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas į namus.

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbimo mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Mūsų kredito unijos nariui
a†a Jonui Juškevičiui-Miller
mirus, jo žmonai PETRONELEI, dukrai BEVERLY LUN, sūnui JONUI Hamiltone, broliui KAZIUI Ročesteryje ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —
Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

PADĖKA

Mano brangus vyras teisininkas
Kazimieras Truska
mirė Otavoje, Civil ligoninėje,
palaidotas Toronto lietuvių kapinėse.

Šia proga noriu pareikšti gilią padėką ypač kunigams, atnašavusiems šv. Mišias Toronto Prisikėlimo šventovėje — kun. dr. V. Skilandžiūnui, kun. klebonui P. Ažubaliui ir kun. Vyt. Pikturnai. Taip pat dėkoju solistui V. Verikaičiui už jaudinančias giesmes, dr. Marijai Ramūnienei už motinišką globą, dr. J. Rimšaitei už parodytą ypatingą rūpestį mano vyro ligos metu, inž. A. Paškevičiui už dažną lankymą; plk. Pečiulio šeimai už įvairią paramą, inž. Z. Rimšos šeimai už paguodą sunkią valandą, Otavos Lietuvių Bendruomenei už pareikštą man užuojautą. Taip pat dėkoju daugeliui kitų bičiulių, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo ir stengėsi man palengvinti bei padėti.

Lieku visuomet Jums visiems dėkinga ir Jus gerbianti — **Elena Truskienė,**
10 Jolliet Ave., Ottawa, Ont. KIL 5H5

A†A GERTRŪDA LUMBIENĖ

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad 1976 m. rugsėjo 27 d., Sudburyje, Memorial ligoninėje, mirė Gertrūda Kersnauskaitė-Lumbienė. Palaidota Garson, Ont., katalikų kapinėse.

Nuliūdęs vyras Vytautas Lumbis,
sūnūs — Virginijus su žmona ir Gediminas

A†A
Gertrūdai Lumbienei
atsiskyrus su šiuo pasauliu, giliame liūdesy likusius — jos vyrą VYTAUTĄ, sūnus VIRGINIJŲ su žmona ir GEDIMINĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —
Anastazija Kasperiūnienė
Gražina Kasperiūnaitė-Leve su šeima
Juozas Kasperiūnas su šeima
Edmonton, Alberta

A†A
Gertrūdai Lumbienei
mirus, jos vyrui VYTAUTUI, sūnums — VIRGINIJUI ir GEDIMINUI, giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —
Dail. J. M. Juodžiai *B. B. Čepauskai*
A. P. Kraujaliai *G. Poniškienė*
St. Petersburg, Florida

A†A
AUŠRAI SAPIJONYTEI
pačioje jaunystėje išėjus į amžinybę, jungiamės liūdesyje su skausmo prislėgta mama BRONE SAPIJONIENE, broliu ALGIU, močiute TERESE BALNIENE, teta GENE KUCHALSKIENE, dėde ALFONSU BALNIU bei jų šeimomis ir giminėmis —
J. Augustinavičienė *M. V. Miceikos*
O. Indrelienė *J. A. Rinkūnai*
A. P. Jurkšaičiai *A. H. Stepaičiai*
D. J. Kaunaitės *B. J. Tamulioniai*
M. S. Šetkai

A†A
Aušrai – Marijai Sapijonytei
mirus, didžiame liūdesyje likusią jos MAMYTĘ, brolį ALGĮ su žmona ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia —
J. ir L. Kvederiai *E. Kvederienė*

A†A
Aušrelei Sapijonytei
mirus, mielą MAMYTĘ, brolį ir gimines giliai užjaučiame —
Laima ir Wally Barkey *Aldona ir Pranas Kvedarai*

A†A
Pranui Pekarskui
mirus, žmoną PETRUTĘ, jo seserį ir brolį su šeimomis Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —
V. B. Cvirkos *Kun. dr. J. Gutauskas*
D. M. Norkai *M. Stankaitienė*
V. V. Treigiai *Z. P. Augaičiai*

Visuomenės veikėjos Magdalenos Galdikienės 85-rių metų amžiaus sukaktį švenčiant Putname, Conn., 1976. IX. 26. Sėdi iš kairės: sesuo Augusta, M. Galdikienė; stovi: dr. Janačienė, vienuolijos vadovė sesuo Margarita, p. Petronienė

Su okupantu reikia kovoti

Klausimai ir atsakymai Prano ir Algirdo Brazinskų spaudos konferencijoje

Š.m. rugsėjo 23 d. įvykusioje spaudos konferencijoje Niujorke, VLIKo pirmininko dr. K. J. Valiūno rezidencijoje, abu Brazinskai — tėvas ir sūnus atsakinėjo į spaudos bei radijo atstovų klausimus. Čia pateikiame jų atpasakojimą.

Klausimas. Išeivijoje yra tautiečių, linkusių bendradarbiauti su sovietų okupuota Lietuva. Kaip Jums atrodo tokia nuomonė?

Atsakymas (Algirdo). Su okupantu reikia kovoti, su tauta — bendradarbiauti. Išeivijoje — padėti Lietuvai išlikti lietuviška ir patiems išeiviams nenutausti, nuolat kelti Lietuvos laisvės klausimą.

Kl. Algirdai, bėgdamas iš Sov. Sąjungos lėktuvu, buvai bene 14 metų amžiaus. Iš kur tokia drąsa?

Ats. Esu gimęs 1955 m. liepos 26 d. Augau nepaprastose sąlygose. Tėvai ir kiti dažnai pasakodavo apie lietuvių partizanų kovas, rusų okupantų daromas skriaudas. Visa tai išugdė manyje pasipriešinimo dvasią. Sov. Sąjungoje yra 250 mil. gyventojų. Tokį žygį atlikome tiktai mudu.

Kl. Kokias sąlygas turėjote Turkijoje?

Ats. (Algirdo). Turkai mus suprato ir buvo broliški. Rusai labai spaudė grąžinti mus, bet turkai laikėsi tvirtai, jie net saugojo mus, kad sovietų agentai nepagrobtų. Dėl nuolatinio rusų spaudimo teismų procedūra buvo labai ilga. Vienu metu teismas buvo panaikinęs mums palankų sprendimą, bet to meto valdžia buvo nuversta, ir atmosfera pasikeitė. Mūsų padėtis pasidarė kritiška, kai nuverstoji Turkijos valdžia vėl grįžo. Buvo pavojus, kad artėja mūsų atidavimas rusams. Tą galimybę sustiprino faktas, kad gudas, kuris su mumis buvo kalinamas kurį laiką, buvo grąžintas rusams. Kai per savo draugus turkus patyrėme, jog ir mes būsime išduoti rusams, nusprendėm pabėgti iš saugomos pabėgėlių stovyklos. Tai padarėm 1976 m. birželio 23 d. Ankarą pasiekėm birželio 24 d. Mus, einančius į JAV ambasadą, sulaikė trys turkų sargybiniai ir paklausė paso. Aš paaiškinau, jog esu amerikietis studentas John Brown; pasą palikau bendrabutyje. Sargybiniai leido eiti JAV ambasadon. Ten visą istoriją angliškai papasakojau ir surašiau konsulei. Ji, nuėjusi pas ambasadorių, kalbėjosi dvi valandas. Grįžusi į priėmimo kambarį, pranešė, kad mums leista kol kas pasilikti ambasadoje (išbuvom 3 dienas). Norėjo mus išgabenti į karinę amerikiečių bazę, bet vėliau šis planas buvo pakeistas ir buvo įsakyta mus perduoti turkų policijai, išgavus garantijas, jog mes nebūsime suimti, baudžiami ir galėsime išvykti iš Turkijos. Tėvas bandė nusižudyti, bet buvo iškviesta greitoji pagalba. Labai ansktyvą rytą pats ambasadorius su konsule automobiliu nuvežė mus į miesto aikštę, kur laukė turkų policijos būrys. JAV ambasadorius pasirašė atitinkamą raštą ir perdavė mus policijai. Pastaroji nugabeno mus į Istambulo ligoninę, kur apgyvendino viename kambaryje ir dvi savaites saugojo 9 saugumiečiai. Turkų spauda skelbė apie mūsų pabėgimą ilgas informacijas pirmuose puslapiuose, pažymėdama: "lietuviai pabėgo", " juos pagrobė antikomunistiniai laisvojo pasaulio lietuvių agentai" ir pan.

Liepos 11 d. mūsų kambarin įėjo būrys saugumiečių, žurnalistų, fotografų. Tuo momentu mums buvo pranešta, kad turime skristi Romon. Saugumiečiai nuvežė mus į aerodromą, jų viršininkas įteikė turkiškus pasus ir nuvedė į "Pan American Airways" lėktuvą. Ten atėjo ir BALFo pirm. M. Rudienė. Tris savaites išbuvome Romoje. Rugsėjo 5 d. išskridom į Venecuelą, lydimi p. M. Rudienės. Karakase mus pasitiko F. Zubras ir kiti. Kurį laiką gyvenom kun. A. Perkumo globoje, bet jautėm, kad esame sekami sovietinių agentų. Kelionę Kanadon suplanavom mes patys visai savarankiškai.

Kl. Kodėl tad nepasiekėt Kanados?

Ats. Mūsų lėktuvas nusileido Niujorke, Kennedy aerodrome. Čia reikėjo persėsti į kitą lėktuvą, skrendantį į Torontą iš LaGuardia aerodromo. Jieškodami šio aerodromo paklydom ir nutarėm vykti pas Lietuvos konsulą A. Simutį. Po to susiradom VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūną, S. Kudirką ir pasilikom JAV-se. Aš nuvykau į Worcesterį pas B. Miliauskaitę, su kuria susirašinėjau dar būdamas Turkijoje. Vienas kitam patikom ir susituokėm.

Kl. Ar ketinate lankyti lietuvių kolonijas?

Ats. Kol mūsų teisinė padėtis dar nėra sutvarkyta, teks palaukti.

Apie galimybes įteisinti Brazinskus JAV-se kalbėjo adv. Armonienė. Esą jie nėra nusikaltėliai, amnestuoti Turkijos valdžios, bet turės pereiti gana ilgą procedūrą JAV-se. **R.**

ŠNIPŲ MOKYKLOS

Sovietų Sąjungoje yra specialios šnipinėjimo agentų mokyklos, kuriose atrinkti asmenys mokomi Vakarų pasaulio aplinkoje. Pirmą kartą tokią mokyklą atidengė švedų majoras Per Lindgren, o daugiau buvo sužinota iš rusų agentų, kurie Anglijoje paprašė pabėgėlių teisių.

Vietovėje Gaczyna, apie 100 mylių į pietų vakarus nuo Kuibyševo, yra viena tokia mokykla. Ji užima apie 425 kv. mylių plotą. Vietos gyventojams Gaczyna yra žinoma kaip karinių tyrinėjimų rajonas.

Stovykla aptverta augšta tvora ir saugojama ginkluotų sargybinių. Ji yra suskirstyta į keturias sekcijas. Kiekviena sekcija atitverta augšta tvora ir plačia neutralia zona, kurioje nuolat budi sargybiniai. Kiekvienoje sekcijoje yra pastatyti specialūs miestai ir kaimai pagal agentų ruošimo paskirtis. Vienoje šiaurinėje sekcijoje yra įrengta iki detalių Anglijos gyvenimo aplinka, antroje — Kanados ir JAV. Pietinėse sekcijose įrengtos Australijos, Naujosios Zelandijos ir Pietų Afrikos gyvenimo aplinkos. Vokietijos, Austrijos, Skandinavijos, Šveicarijos agentams įrengta Prachovka stovykla apie 70 mylių į šiaurės rytus nuo Minsko ir apimanti 200 kv. mylių plotą.

Tose stovyklose yra specialūs lektoriai. Šnipinėjimo agentų parengimas trunka 10 metų. Tada jie siunčiami į atitinkamus kraštus organizuoti naujų agentų ratelių. (Pagal L. J. Zink, Sexpionage and the KGB, "The Toronto Sun" 1976. VII. 23. Taip pat žiūr. David Lewis, Sexpionage, New York and London 1976). **E.**

Moteris, kurios metai nesendina

Svetingame Putname, kur buvo pagerbta visuomenės veikėja Magdalena Galdikienė

Pasiskaitom laikraščiuose mūsų tautiečių įspūdžius iš tolimų kelionių, egzotiškų kraštų ir tariame: gal kada nors . . .

Mes keliavom netoli — tik į Putnamą, bet akis paganėme spalvingoje rudens grožybėje, kūną palepinom seselių rūpestingoj globoj ir dvasią praturtinom netikėta kultūrine šventė. Todėl norime trumpai tais įspūdžiais pasidalinti.

Buvome skaitę anksčiau, kad keliauti per Vermonto provinciją reikia rudenį. Ir tikrai. Čia, kur miškai užima 95% visos žemės ploto, o kalnai, slėniai ir dangus tviska "galdiškom" spalvom, važiavimas yra tikras estetinis malonumas. Tarp kita ko, 89 kelias per New Hampshire provinciją yra laimėjęs antrą premiją visoj Amerikoj savo vaizdingumu.

Putname, be puikaus poilsio, visuomet dar užtinki ir kokį nors kultūrinį įvykį. Šį kartą pataikėme į M. Galdikienės 85 metų sukakties minėjimą. Sekmadienį, rugsėjo 26, po pamaldų visi kviesti ir nekviesti svečiai buvo seselių pavaišinti pietumis, o po jų "Raudondvaryje" prasidėjo minėjimas.

Svečių, M. Galdikienės artimųjų ir gerbėjų, privažiavo iš artimesnių ir tolimesnių apylinkių gana daug. Ypač gausiai suvažiavo ir prisidėjo prie vaišių organizavimo artimesniųjų apylinkių L. Katalikių Moterų Sąjungos narės. Lietuvių katalikių vardu sukaktuvininkę sveikino p. Janačienė, p. Lušienė; St. Lušys kaip VLIKo atstovas; poetų ir rašytojų vardu — kun. L. Andriekus, menininkų p. Merker ir N. Pr. Marijos seserų vienuolijos vardu — vadovė sesuo Margarita. Raštu sveikino vysk. V. Brizgys, Kanados Katalikių Moterų Draugija, "Moters" žurnalo redaktorė ir daugybė kitų.

Visi kalbėtojai ir sveikintojai pabrėžė sukaktuvininkės nuo pat jaunystės susiformavusį krikščionišką politinį susipratimą ir veiklą organizuojant katalikes moteris.

Kad žmogus nuveikia didelius darbus jaunystėje, netaip jau nuostabu. Bet kad būdama 85 metų Magdalena Galdikienė ir toliau rūpinasi bei sielojasi ne tik lietuvių katalikių moterų veikla, bet ir aplamai lietuvės moters pažanga, randa laiko ir energijos atsidėti savo vyro monografijoms ir jo paliktų darbų tvarkymui, — tai yra nuostabu. Savo trumpoje padėkos kalboje M. Galdikienė kukliai praėjo pro savo nuopelnus, tik skatino moteris prisidėti prie teisingesnio socialinio, politinio ir visuomeninio gyvenimo

Visą šitą gražų pagerbimą apvainikavo savo koncertu specialiai tai progai iš Montrealio atvykusi solistė Gina Čapkauskienė. Ji paaukojo savo laiką ir talentą M. Galdikienei pagerbti. Mažame "išrinktųjų" ratelyje klausytis ir stebėti solistę Čapkauskienę yra tikra šventė. Ji, kaip visuomet, savo nuoširdžia, natūralia laikysena, malonia išraiška ir šypsniu sukelia pasigėrėjimą ne tik šauniu savo dainavimu, bet ir užkrečia publiką draugiško intymumo jausmu. Tada dėkingumas tampa dvigubas — už talentą ir nuoširdumą.

Taigi, jei keliausit į Amerikos pietryčių pusę, sustokit Putname seselių sodyboje ir greičiausiai sutiksite netikėtai labai seniai matytų žmonių, atpažinsite garsius menininkus, rašytojus, visuomenininkus ir greičiausiai pataikysite į vienokią ar kitokią kultūrinę šventę, kurių čia niekad netrūksta. O svarbiausia — ar būsite garbingi kviestiniai svečiai, ar atklydę pakeleiviai, seselių būsite priimti su ta pačia pagarba, dėmesiu ir nuoširdžiu svetingumu.

B. Rūta

Toronto atžalyniečiai, pasiruošę skrydžiui į Thunder Bay, Ontario

Pirmasis "Atžalyno" skrydis

Po didžiosios tautinių šokių šventės įtampos ir kelionės buvo malonu nuvykti į žymiai mažesnę vietovę, kurioje atsidusom tarp draugų. Tai Thunder Bay — viena iš tolimiausių Ontario lietuvių kolonijų.

Jau seniai Thunder Bay pakvietė Toronto "Atžalyną" dalyvauti ketvirtajame folkloriniame festivalyje, bet kelionė atrodė neįmanoma dėl didelio atstumo ir lėšų trūkumo. Tačiau geri norai ir pastangos Thunder Bay saujelės lietuvių nugalėjo visas kliūtis, ir festivalis turėjo lietuvišką programą.

Išskridome iš Toronto "Air Canada" lėktuvu ankstyvą rugsėjo 18 rytą. Buvome susijaudinę, nes tai buvo pirma "Atžalyno" kelionė lėktuvu. Ji buvo trumpa, bet įspūdinga. Kitataučiai keleiviai įdėmiai žiūrėjo į uniformuotus šokėjus, sunkiai išskaitydami grupės vardą, ir teiravosi ką tas žodis reiškia.

Thunder Bay aerodrome sutiko mus mieloji dr. E. Jasevičiūtė, H. Poškus, A. Van Vleyman, p. Erslavas. Jie nuvežė mus į viešbutį "Auline Motor Hotel". Vos apsitvarkėm, ir jie vėl mus vežė į festivalį.

Per atidarymą sveikino daugelis atstovų ir valdžios pareigūnų, džiaugdamiesi etninių grupių įnašu Kanados kultūron. Gen. Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino vardu pasveikino "Atžalyno" vadovė, pabrėždama, kad konsulas, negalėdamas dalyvauti, atsiuntė savo ambasadorius. Mūsų šokėjai pradėjo programą, atlikdami penkis tautinius šokius, ir susilaukė gausių katučių.

Šį festivalį galima palyginti su Toronto "Karavanu". Skirtumas tik tas, kad Thunder Bay visa programa vyksta po vienu stogu ir tik dvi dienas. Sceninė programa vyko didžiuliame amfiteatre, o parodos ir maistas buvo kitoje salėje. Visos patalpos pavadintos "Fort William Gardens". Iš viso dalyvavo dvylika tautybių, visi vietiniai, išskyrus mus.

Pasidžiaugę gražia ir turtinga lietuviška paroda, surengta Jūratės Okmanienės, ir pasistiprinę įvairiais skanumynais, įsėdome į turizmo įstaigos duotą autobusą aplankyti istorinių miesto vietų. Įspūdingiausia vieta buvo "Old Fort William", neseniai įrengta ir atvaizduojanti pirmųjų kanadiečių gyvenvietę. Visas plotas aptvertas labai augšta tvora, o viduje daug atskirų pastatų. Visa tai atsiėjo apie 12 milijonų dolerių. Viskas įrengta autentiškai. Mes tą vietovę stebėjome su dideliu dėmesiu, kai mus vedžiojo p.p. Bružai. Šią ekskursiją po miestą parūpino miesto tarybos narys Willoughby nemokamai.

Vakare lietuviai suruošė šaunia vakarienę. Kun. Stankiewicz sukalbėjo maldą. Ypatingai dėkojame gerojom poniom — Bružienei, Bagdonienei, Druktenienei ir Simonaitienei už puikias vaišes. Vakarienės metu šiltai padėkojom ir paplojom nepailstamai Thunder Bay lie-

(Nukelta į 5-tą psl.)

RICHARD KRUPOWICZ, B.T.G.S.,
matininkas (Ontario Land Surveyor)
atlieka visus žemės matavimo darbus; kalba ir lietuviškai.
Adresas: 2848 Bloor St. W., Toronto, Ont. Tel. 233-6481
412 Old Muskoka Rd., 210 N, Orillia, Ont.
Telefonas (705) 325-6993

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas ADMIRAL, "stereo" ir kitos rūšies aparatus.

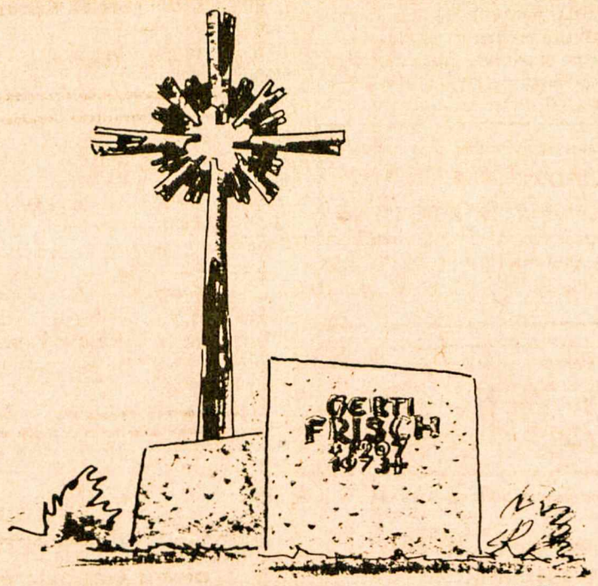

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Canada Post Postes Canada

Atsiminkite... Kanados pašto tarifas pasikeitė

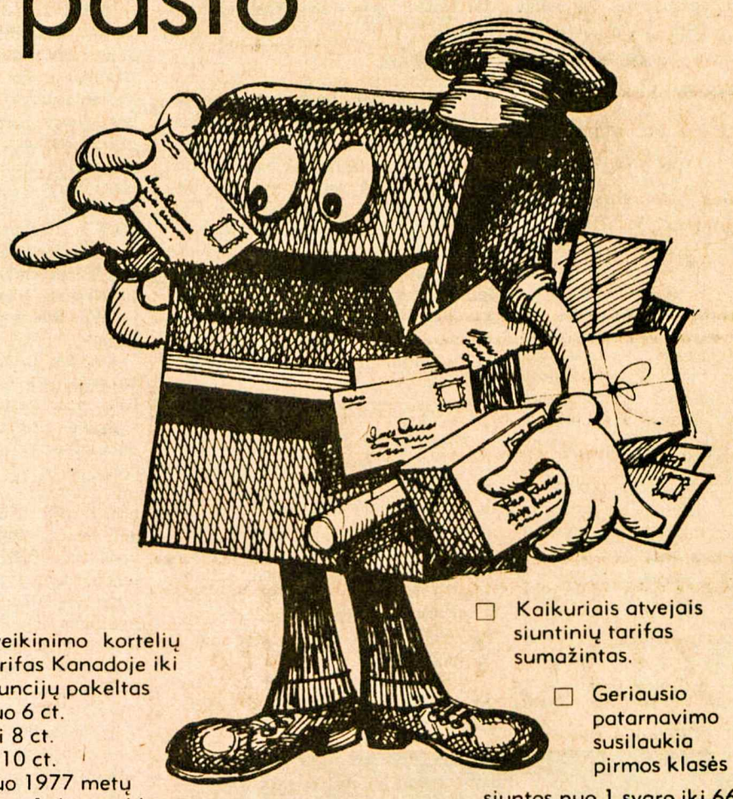

1976 metų rugsėjo 1 dieną įvestas naujas pašto tarifas. Turėdami galvoje visus faktus, mes tikime, jūs sutiksite, kad naujas tarifas vistiek yra, palyginti, pigus.

Viena, pašto tarifas nebuvo pakeltas per 4 metus, Antra, pašto tarifas vakarų valstybių yra didesnis nei naujasis Kanados.

Kas naudosis Kanados pašto patarnavimu, ras įvairių pakeitimų.

☐ Laiškų ir kortelių tarifas Kanadoje iki vienos uncijos pakeltas 1976 metų rugsėjo 1 dieną nuo 8 ct. iki 10 ct. ir 12 ct. nuo 1977 metų kovo 1 dienos

☐ Sveikinimo kortelių tarifas Kanadoje iki 2 uncijų pakeltas nuo 6 ct. iki 8 ct. ir 10 ct. nuo 1977 metų kovo 1 dienos. Visų sveikinimo kortelių vokai turi būti užklijuoti.

☐ Taip pat yra pakeistas tarifas ir specialių patarnavimų, kaip pvz. registruoti laiškai, gavėjo apmokamos siuntos (C.O.D.), specialus pristatymas, pašto drauda ir piniginės perlaidos.

Labiau sureguliuotas ir išlygintas yra siuntinių tarifas — atsižvelgta į siuntinių svorį ir nuotolį.

☐ Kaikuriais atvejais siuntinių tarifas sumažintas.

☐ Geriausio patarnavimo susilaukia pirmos klasės siuntos nuo 1 svaro iki 66 svarų.

☐ Kaip niekad lig šiol pigi priemonė pasiekti betkuriam adresatui Kanadoje yra "Siuntinių paštas" (Parcel Post).

Naujasis Kanados pašto tarifas yra vertas jūsų dėmesio. Kai siųsite laišką ar siuntinį, pasitikrinkite pas pašto viršininką, kad būtų panaudotas teisingas tarifas.

Pakankami ženklai ir pašto zonos numeris (Postal Code) jums užtikrins geresnį patarnavimą.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

TEATRŲ UŽDAVINIAI

Okupuotos Lietuvos spauda dabar pilna pranešimų apie naujojo teatrų sezono pradžią, jų gastroles ir ateities planus. Kompartijos oficiozas "Tiesa" rugsėjo 22 d. teatrams netgi paskyrė specialų vedamąjį. Jo branduolį sudaro ši citata: "Darbas teatre — kūrybinis, nepakenčiantis amatininkiškumo, reikalaujantis nuolatinio degimo. Pastatymų sėkmę nemaža dalimi nulemia idėjinis kryptingumas, spektaklio pilietinis skambesys. Tai būtina meninio brandumo sąlyga. Todėl teatrai, parinkdami repertuarą, turi neužmiršti darbo žmonių komunistinio auklėjimo uždavinių, atsižvelgti į scenos veikalo aktualumą, pjesėje išreikšiamas idėjines pozicijas, jas išryškinti, perteikti įtaigiai, kiekvienam žiūrovui suprantamai. Teatrų lankytojai scenoje nori pamatyti spalvingesnį savo amžininko — stiprios valios žmogaus, komunizmo statytojo paveikslą, laukia spektaklių, kurie mūsų gyvenamo laiko didybę perteiktų įtikinamai, neaplenkdami sudėtingumų, neužglaistydami aštresnių kampų..." Toks pliaukštelėjimas botagu, matyt, turi tikslą priminti teatrų meno vadovams ir režisieriams, kad repertuaras yra didesnėje ar mažesnėje kompartijos cenzorių valioje ir malonėje. Nebraidžiokit po meno lankas, o duokit spektaklius, kurie tarnautų komunizmui, ir sėkmė bus užtikrinta.

RUDENS MUGĖ

Centrinė Vilniaus gatvės dalis Šiauliuose dabar yra pertvarkyta į bulvarą — pėstiesiems. Tūkstančius šiauliečių ir apylinkių gyventojų sutelkė joje po atviru dangumi surengta rudens mugė. Savo meną čia demonstravo audėjos, pynėjai, puodžiai, akis viliojo spalvingos liaudies menininkų V. Kukorienės, K. Gendvilo, V. Lideikienės, L. Bičiūno dirbinės. Nuo rudens gėrybių lūžo prekiautojų stalai. Šiauliečius ir svečius linksmino kaimiška kapela, dirbo ir televizijos aparatų gamyklų orkestrai.

TĖVŲ IR VAIKŲ ŠVENTĖ

Vilniaus Vingio parko "Darbų rezervų" stadijone pirmą kartą buvo surengta rajoninė "Tėvų ir vaikų" sporto šventė. Jos programą sudarė mažųjų dviratininkų varžybos "Ereliukais", "Kregždutėmis" ir net triratukais, kamuolio metimas, šuoliai į tolį, šeimyninės estafetės. Berniukų varžybose toliausiai kamuoliuką numetė ir greičiausiai 60 metrų nubėgo V. Juknys, o 3 m ir 49 cm į tolį nušoko R. Paleidmas, dar neturintis 10 metų amžiaus. Greičiausia bėgikė mergaičių grupėje buvo N. Kazlauskaitė, geriausios kamuoliuko metikės — L. Germantaitė ir R. Čiltiūtė. Suaugusių grupėj 60 metrų nuotolį tuo pačiu 7,8 sek. laiku įveikė L. Apšėga ir A. Maldūnas. Daugiausia dėmesio ir juoko susilaukė šeimyninės estafetės. Bėgimą pradėdavo tėvai, kamuoliukus perduodantys vaikams, o pastarieji juos atiduodavo mamoms. Estafetiniuose bėgimuose pirmavo Fedoravičių, Gedminų ir Jančiauskų šeimos. Vilniaus miesto sporto komiteto pirm. V. Žemaitis laimėtojus tėvus apdovanojo gėlėmis, vaikus — žaislais.

RUDENS GĖRYBĖS

Sigitas Blėda "Tiesos" redakcijos skiltyje "Dienos aidai" rugsėjo 10 d. džiaugiasi gausiu šiemetiniu uogų ir vaisių derliumi Lietuvoje. Girdi, sodai lūžta obuoliais, bet jų nebus lengva gauti žiemą. Kaltė, kaip jau įprasta tokiais atvejais, tenka supirkimo punktams. Šiaulių centrinėje turgavietėje kasdien didelė spūstis prie vaisių supirkimo punkto durų. Priėmėjas betgi atvirai pareiškia: "Priimsiu tik tiek, kiek turiu dėžių sukrauti..." O tų dėžių, pasak S. Blėdos, tik katės ašaros. Prie vyno gamybos susivienijimo "Anykščių vynas" dar su tamsa rikiuojasi sunkvežimiai ir vežimai, prikrauti obuolių. Tačiau jie priimami tik iš tų, kurie jau vakarykščią dieną spėjo užsiregistruoti. Taigi, obuoliams pristatyti reikia mažiausiai porą dienų. Panašus vaizdas esąs ir kituose minėto susivienijimo punktuose.

AVIACIJOS PIRMŪNAI

Vytauto Jurkšto pranešimu "Gimtojo Krašto" 36 nr., kultūros ministerija atkreipė dėmesį į Lietuvos aviacijos pradininkus. Istorinių paminklų sąrašan ji įtraukė vieną Kauno namą Donelaičio gatvėje, kuriame 1920-26 m. gyveno lakūnas Jurgis Dobkevičius, lėktuvų "DOBI" konstruktorius. Istorinių objektu paskelbtas ir jo kapas Panemunės kapinėse su dviejų propelerių kryžiumi. J. Dobkevičius, gimęs 1900 m., buvo Lietuvos karo lakūnas, aviacijos inžinierius, tragiškai žuvęs 1926 m., bandydamas savo lėktuvą "DOBI III". Raseinių rajono Žalpių kaimelyje žadama rūpestingai saugoti vargonų meistro Jono Garalevičiaus (1871—1943) kapą ir didelį menišką paminklą. Velionis jau 1911 m. su Aleksandru Kulvinskiu Kaune sukonstravo ir pagamino vieną pirmųjų sklandytuvų Lietuvoje. Ta vieta, kur 1933-39 m. buvo Nidos sklandymo mokykla, yra papuošta metaline buvusio jos angaro simboline arka. 1945—1957 m. pagrindinė Lietuvos sklandytojų bazė buvo įsikūrusi Batniavos apylinkės Virbaliūnų kaime, Kauno rajone. Virbaliūnuose pasiektus laimėjimus lankytojams primena paminklinis akmuo su sklandytuvo pavidalo vėtrunge.

110 METŲ SENUTĖ

Anykščių rajono vidurinės Kavarsko mokyklos vyresniųjų klasių mokiniai ir "Pavasario" kolchozo jaunimas aplankė 110 metų amžiaus sulaukusią Rožę Šakalienę. Ji yra pasižymėjusi tautosakos rinkėja, senovės papročių puoselėtoja. Jaunuosius svečius R. Šakalienė supažindino su dainomis, kurios Lietuvos kaime skambėjo po baudžiavos panaikinimo, papasakojo, kaip mokydavo kaimynų vaikus skaityti ir rašyti. Ji tais laikais buvo vienintelė raštingas žmogus Kavarsko apylinkėse. R. Šakalienė, jau 90 metų telkianti žinias gimtojo krašto istorijai, daug savo užrašų yra padovanojusi rajoninei bibliotekai.

ŽAISLAI IŠ KRETINGOS

Beveik keturi penktadaliai Kretingoje pagamintų medinių žaislų iškeliauja į užsienio šalis. Jie siunčiami į Kanadą, Prancūziją, Italiją, Suomiją ir kitas valstybes. Džiaugiamasi, kad Kretingos žaislų gamykla ligšiol nėra gavusi nė vieno skundo. Pirkėjai patenkinti kretingiškių žaislais.

PERTVARKĖ KOMITETĄ

Prie okupuotos Lietuvos ministerių tarybos veikiantis valstybinis darbo išteklių komitetas jau pertvarkytas į sąjunginį respublikinį komitetą. Jo pirmininku paskirtas Balys Gaigalas. Toks pertvarkymas paprastai reiškia griežtesnę Maskvos kontrolę.

V. Kst.

Sudbury, Ontario

A.a. GERTRŪDA LUMBIENĖ, po ilgos ir sunkios ligos, aprūpinta šventais sakramentais, mirė Memorial ligoninėje rugsėjo 28 d. Paliko liūdinti vyrą Vytautą, sūnus Virginijų ir Gediminą. Buvo gimusi 1912 m. kovo 23 d. Molėtų miestelyje, Utenos apskrityje. Mokytojavo 3-ojoj Kauno mokykloj, o Sudburio Tumo-Vaižganto šeštadieninėj mokykloj dirbo dvejus metus ir porą mėnesių. Yra surežisavusi keletą gražių veikalų. Gulėdama ligoninėje, nujautė, kad greitai mirs, bet kantriai kentėjo skausmus atsidavusi Augščiausiojo valiai. Ir laidotuvių koplyčioje, ir šventovėje dalyvavo daug žmonių bei užprašė daug Mišių.

Be vietinių, į laidotuves atvyko ilgai Sudburyje gyvenusi ir savo veikimu, duosnumu bei vaišingumu pasižymėjusi Sofija Rakštienė iš Fruitland, A. Asmenavičiai iš Hamiltono ir A. P. Kraujaliai iš St. Petersburgo, Floridos. Mišių korteles atsiuntė I. J. Račinskai iš Floridos, J. Kaspariūnas iš Kalgario, N. Kaspariūnienė ir Gražina Kaspariūnaitė-Leve iš Edmontono, Laima ir Justas Kriaučiūnai iš Stoney Creek ir Vitai iš Tillsonburgo. Laidotuvių apeigas atliko kun. Ant. Sabas, o A. Kusinskis per gedulingas Mišias pagiedojo solo. Kadangi Gertrūda buvo patriotė ir priklausė šaulių organizacijai, garbės sargybą prie karsto ėjo Jadvyga ir Zigmas Labukai, Juozas Kručas ir Birutė Stankuvienė. Kapuose Sudburio šaulių kuopos pirm. J. Staškus pasakė gražią atsisveikinimo kalbą. Palaidota Garsono katalikų kapinėse. Šeima pakvietė visus laidotuvių dalyvius pietų į "Northbury" viešbutį.

Ilsėkis, Gertrūda, ramybėje!

MARIJA IR JUOZAS VALIUKAI iškilmingai atšventė savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį italų klubo salėj Copper Cliffe. Dalyvavo 235 asmenys. Buvo pasakyta daug kalbų ir įteikta vertingų dovanų. Tarp kitų sveikino ir kun. Ant. Sabas, palaiminęs jų ir dviejų dukterų santuoką.

SUNKIAI SERGA Kazys Narbutas. Taip pat serga J. Gatautienė ir Albinas Barkauskas.

— Atlaikytos Mišios už a.a. Vlado Skripkaus vėlę. Užprašė S. Rakštienė. **K. A. S.**

Klevelando skautai dvidešimtpenkmečio sukakties proga žygiuoja į pamaldas. Iš kairės: ASD pirm. V. Statkus, vyr. sktn. I. Kerelienė ir S. Miknaitis
Nuotr. V Bacevičiaus

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

šokių VAKARĄ

su įdomia programa, kurią atliks viešnia iš Čikagos
JULIJA ŠVABAITĖ - GYLIENĖ
ir jaunesnioji "Gyvataro" šokėjų grupė.
Gros Vaičiaus orkestras.
Bus bufetas ir šilti užkandžiai bei kitos įdomybės.

Šis vakaras įvyks
spalio 23, šeštadienį, 7 val. vakaro, Jaunimo Centre, Hamiltone

Rengia K. L. K. Moterų Draugijos Hamiltono skyrius

HAMILTON ONT

VILNIAUS DIENA yra rengiama spalio 17, sekmadienį. Numatyta ši programa: 11 v.r. AV šventovėje iškilmingos šv. Mišios (visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis). Po pamaldų Jaunimo Centre bus iškilminga akademija. Paskaitą skaitys vilnietis, Lenkijos kalėjimų kalinys Stp. Varanka, o meninę programos dalį atliks teatras "Aukuras", tautinių šokių grupė "Gyvataras", jauni muzikai — Aldona Gedrimaitė ir Arūnas Juodelė, laimėję pirmas vietas talentų pasirodyme Toronte. Šventę rengia — KLB Hamiltono apyl. valdyba, DLK Algirdo Hamiltono šaulių kuopa ir Vilniaus Krašto Lietuvių S-ga Kanadoje. Jie kviečia visus Hamiltono ir apylinkės lietuvius dalyvauti vienintelėje Kanadoje Vilniaus Dienoje. **K. B.**

PARAPIJOS CHORAS pradėjo savo veiklos sezoną. Spalio 1 d. įvyko pirmoji choro repeticija ir choro pirmininko rinkimai. K. Mileris choro pirmininkavimą perdavė Ald. Matulienei. Choras, vad. muz. A. Paulionio, sekmadieniais gieda AV šventovėje, dainuoja lietuvių šventėse ir koncertuose. Jis nėra gausus, bet stiprus savo balsine medžiaga ir chorinio giedojimo patirtimi. Choras norėtų būti gausesnis ir ieško naujų dainininkų. O jų čia yra daug: seniau dainavusieji choruose, žmonės su gerais balsais ir šiaip dainos mėgėjai. Kažkokio talento nereikia, gal tik klausos. Jei kas gali pritarti sutartinei, gali dainuoti ir chore. Talentingo chorvedžio mokytojo A. Paulionio vadovybėje niekad nebus sunkumo įsijungti su senaisiais choristais. Artėja didžioji Amerikos ir Kanados lietuvių dainų šventė, kuri įvyks 1978 m. vasarą Toronte. Bus proga dainuoti tūkstantiniame bendrame chore ir pademonstruoti Lietuvos — dainų šalies didybę. Kadangi "Aidas" yra vien tik mergaičių choras, jaunieji vyrai gali stoti į par. chorą. Tie žmonės, kurie skundžiasi laiko neturėjimu, dažnai sėdi tas valandas prie televizijos ar prašneka telefonais. O čia yra proga ir visiems galimybė priklausyt gražiam reprezentaciniam lietuvių vienetui ir paįvairinti sukasdieniškėjusias, monotoniškas gyvenimo dienas. Choro dirigentas, valdyba ir choristai laukia naujų balsų ir naujų veidų. Jie nori, kad kuo daugiau mūsų įsijungtų į jų dainuojančią šeimą, kad būrys būtų didesnis ir daina galingesnė. Choras penktadienių vakarais, 7.30, daro repeticijas, o sekmadieniais 11 v.r. gieda per Sumą.

MIRĖ a.a. JONAS BERZINS, 51 metų. Palaidotas rugsėjo 23 d. Šv. Jono liet. kapinėse Mississaugoje. Draugai rado jį jo bute negyvą. Velionis buvo našlys, latvių tautybės, gimęs Rygoje ir išmokęs labai gražiai kalbėti lietuvikai. Prieš dvejus metus mirė jo žmona a.a. Erna Naujokaitė-Berzinienė, kurią jis buvo vedęs dar gyvendamas Anglijoje 1952 m. Paskutiniu laiku dėl nesveikatos jis buvo atleistas iš Fordo įmonės, kurioj buvo išdirbęs virš 25 metų. Našlaite liko dukrelė Brenda, kuri yra užauginta lietuviškoje dvasioje.

DALIA GELŽINYTĖ spalio 2 d. ištekėjo už Wray Porter. AV šventovėje prie baltomis chrizantemomis išpuošto altoriaus kun. L. Januška palaimino jų santuoką. Jaunieji ir šešių porų palyda, pasipuošę gražiomis rudens spalvomis, šventovėje buvo sutikti su R. Wagnerio "Bridal" maršu. Sujaudintas tėvelis nuvedė savo dukrelę prie altoriaus ir ten perdavė jos būsimam vyrui. Per jungtuvių Mišias vargonais grojo A. Paulionis, kuris su V. Paulioniene pagiedojo ir keletą duetų. Ypatingai gražiai ir nuotaikingai nuskambėjo V. Paulionienės solo — F. Šuberto "Ave Maria". Pasitaikė gražus ir saulėtas šeštadienis, tad vestuvininkai šventoriuje buvo ilgai filmuojami ir fotografuojami. Vestuvinis banketas įvyko 6 v.v. Burlingtono gražiojoj "Estaminet" salėje, kuri turėjo sutalpinti arti 200 svečių. Čia jaunavedžiams buvo sugiedota "Ilgiausių metų", pasakyta daug sveikinimo kalbų, linkint jaunajai porai gražaus ir saulėto gyvenimo. Jaunoji yra Kazės ir Vinco Gelžinių vyresnioji dukrelė, baigusi Mohawk kolegiją. K. V. Gelžiniai turi dar ir kitą dukterį Giną. **K. M.**

KLB ŠALPOS FONDO Hamiltono skyriaus vajus vyksta sklandžiai. Aukų rinkėjai lanko lietuvius. Visi mielai skiria auką šalpai. Vajaus užbaigimo proga įvyks tradicinis KLB Šalpos Fondo balius-šokiai lapkričio 6 d. Jaunimo Centre. Šio baliaus meninę programos dalį atliks solistai V. Verikaitis, R. Strimaitis ir choras "Aidas". Solistams ir chorui akompanuos muzikas J. Govėdas. Šio baliaus metu įvyks lietuvių abiturientų pristatymas. Visi abiturientai yra kviečiami tuojau užsiregistruoti pas KLB Hamiltono Šalpos Fondo pirm. J. Pleinį telefonu 549-5372.

G. KAIRIENĖ, gyvenanti Burlingtone, sutiko įeiti į KLB Šalpos Fondo komitetą. Malonu, kad jaunesnioji karta mielai jungiasi į lietuvišką veiklą. Ji taip pat surinks aukas lietuvių, gyvenančių Burlingtone.

SKULPT. P. BALTUONIO medžių šaknų paroda įvyks spalio 30-31 d.d. Jaunimo Centre.

"GRANDINĖLĖS" KONCERTAS, rengtas "Aido" rėmėjų komiteto, buvo sėkmingas. Rėmėjų komitetas ir "Aidas" yra dėkingas "Grandinėlei", jos vadovui ir visiems jo pagalbininkams už įdomią koncerto programą. Taip pat "Aidas" reiškia nuoširdžią padėką už auką $100 kelionei į P. Ameriką. Tai pirmas meninis vienetas, kuris parėmė šį "Aido" žygį. Tikime, kad atsiras ir daugiau. "Grandinėlės" lankymosi proga Hamiltone buvo rodomas jų pusės valandos spalvotas tautinių šokių filmas televizijoje per "Hamilton Community Cable 4" kanalą rugsėjo 23 ir 26 d.d. "Aido" rėmėjų komitetas yra dėkingas S. Petkevičienei, kuri paruošė "Grandinėlės" dalyviams vaišes po koncerto. Vaišių metu šokėjai pabendravo su aidietėmis.

"AIDAS" spalio 30 d. koncertuos Worcester, Mass. Koncertą rengia Maironio Parko klubas, vad. K. Adomavičiaus.

K. MILERIS "AIDO" KELIONEI į P. Ameriką paskyrė $10 "Grandinėlės" koncerto proga, kuriame jis dėl darbo negalėjo dalyvauti. "Aidas" nuoširdžiai dėkoja už auką. **J.P.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame už mums surengtą staigmeną - įkurtuves ir brangią dovaną. Ypatinga padėka rengėjams — D. B. Mačiams, J. J. Kamaičiams, B. S. Prakapams. Dėkojame kalbėtojams, muzikantams ir visiems prisidėjusiems bei dalyvavusiems; p.p. Aleksams, B. F. Ankudavičiams, A. V. Apanavičiams, O. J. Ažubaliams, J. A. Bacevičiams, P. E. Balytoms, A. K. Cirušiams, O. P. Derliūnams, M. B. Genčiams, O. A. Godeliams, B. Grajauskui, S. A. Jankauskams, O. A. Jusiams, J. J. Kamaičiams, T. P. Kareckams, N. J. Kaleinikams, L. A. Krakauskams, B. D. Kriaučiūnams, F. S. Krivinskams, J. Klypui, J. K. Liutkams, E. P. Lukavičiams, D. B. Mačiams, E. J. Mačiams, K. Mileriui, O. V. Marcinkevičiams, B. S. Prakapams, A. K. Pajaujams, I. V. Pečiuliams, J. Pečiulienei, V. J. Raguckams, O. B. Steponavičiams, A. A. Stunguriams, B. B. Venslovams, P. Vitienei, S. A. Zimnickams.

Liekame visuomet dėkingi —
Jūsų **O. A. Dziemionai**

LABAI PIGIAI PARDUODU naujus tautinius drabužius su gintaro karoliais. Kristina, 19 Stirton St., Hamilton, Ont. Telefonas 522-6995.

• **Neturėkime dvejopos sąžinės: vienos katalikiškos asmens gyvenime, antros pagoniškos visuomeniniuose ir valstybiniuose reikaluose. Skaudu žiūrėti, kaip kartais tėvynės vaikai stoja vienas prieš kitą.**
VYSK. K. PALTAROKAS

St. Catharines, Ont.

VENGRAI KVIEČIA mūsų bendruomenę prisidėti prie 20 metų sukilimo prieš rusus sukakties paminėjimo, kuris įvyks š.m. spalio 24 d., 2.30 v.p.p., Wellando Centennial School auditorijoje (250 Thorold Road West). Tai reikšminga sukaktis ne tik vengrams, bet ir kitoms pavergtoms tautoms.

Anais metais vengrai gausiai dalyvavo Vasario 16 minėjime prie miesto Laisvės paminklo. Tuo pat atsilyginkime ir mes. Vengrai prašo kuo daugiau dalyvių ir tautinės vėliavos su asistentėmis tautiniuose drabužiuose. Gražu būtų, kad dalyvautų ramovėnų ir šaulių vėliavos, taip pat su asistentais. Iškilmės pasibaigs per pusantros valandos. Į šį minėjimą yra pakviesti ir kiti pavergtų tautų atstovai.

IŠKILMINGAI PRAĖJO šaulių penkmečio minėjimas. Suvažiavo atstovai su vėliavomis ir palydovais iš Detroito, Klevelando, Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių. Į salę iškilmingai įžygiavo tokia daugybė vėliavų bei uniformuotų šaulių, kad buvo miela pažiūrėti.

Susidarė didelis prezidiumas, bet kalbos buvo trumpos, mikrofono dėka ir didelėje salėje gerai girdimos.

Po iškilmingosios dalies išgirdome labai retą programą — dviejų solistų duetus, nuskambėjusius nepaprastai gražiai. Dainavo V. Verikaitis ir R. Strimaitis, akompanavo J. Govėdas.

Labai gražiai padengti stalai, skanūs valgiai, geras aptarnvimas sudarė jaukią nuotaiką. Nebuvo šokiams orkestro, bet patefono garsiakalbis veikė gerai, kartais dar dainavimu pritarė pats šio aparato tvarkytojas. Gaila tik vieno — vietinių buvo mažiau kaip svečių. Kodėl? Juk už $5 taip gerai negalima pavalgyti nė namuose, o kur visi kiti priedai?

Geriau šiuo atžvilgiu buvo pamaldose. Vos visi žmonės sutilpo. Prie altoriaus išsirikiavo devynios vėliavos. Įpūdingas pamokslas. Graži saulėta diena prie Laisvės paminklo vienuolyno sodelyje prisidėjo prie iškilmių grožio. Tiek salėje, tiek sodelyje viską gerai ir sumaniai tvarkė A. Šetikas, Niagaros pusiasalio Povilo Lukšio vardo šaulių kuopos pirmininkas.

VYNUOGIŲ PARADAS šiemet vėl savo didumu pralenkė buvusius. Paradą pradėjo penki spausminiai lėktuvai, praūždami masėms žiūrovų virš galvų. Dalyvavo Kanados gubernatorius J. Leger, o vietinis kanadiečių dienraštis suskaičiavo 132 dalyvavusius paradinius vienetus. Kad ir kukliai, bet gražiai dalyvavo ir lietuviai. Kaip ir daugelio kitų tautybių, taip ir lietuvių iškiliosios mergaitės važiavo be palydovų atskiruose automobiliuose, sumaniai išdėstytuose didelių vienetų protarpiuose. Iškilioji mūsų bendruomenės lietuvaitė Vaidilutė Šetikaitė šiame parade labai gražiai atrodė. Ji pavyzdingai atlieka visas jai pavestas pareigas. Už tai jai yra dėkinga bendruomenė ir visi šio Niagaros krašto lietuviai. **Kor.**

Thunder Bay, Ont.

ETNINIŲ GRUPIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBA leidžia dviménesinį laikraštį "Northern Mosaic". Š.m. rugsėjo - spalio numeryje nemažai dėmesio skirta ir baltiečiams. Ant viršelio išspausdinta pasaulio estų karalaitės "Miss Estonia" nuotrauka, o septintame puslapyje įdėta plati informacija apie lietuvių dail. M. K. Čiurlionį ir dvi jo kūrinių reprodukcijos ryšium su jo kūrinių reprodukcijų paroda, kuri buvo surengta Thunder Bay birželio 24 — liepos 12 d.d.

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
• GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
• LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8½%
term. depozitus 1 m. 9½%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

TARPTAUTINIO INSTITUTO "Tautų salėje" Detroite dailės ir tautodailės parodą, skirtą JAV dviejų šimtų sukakčiai, surengė specialiai šiam tikslui sudarytas komitetas, vadovaujamas pirm. Stefos Kaunelienės. Įvairūs rodiniai užpildė net 41 vitriną. Ypač gausus buvo gintaro dirbinių skyrius. Parodoje dalyvavo ir vietiniai menininkai su savo darbais. Dalis vitrinų buvo skirtos Detroito lietuvių organizacijoms, viena — lietuviškai spaudai. Parodą rugsėjo 19 d. atidarė "Tautų salės" pirmininkė Renee Van Dewater, žodį tarė Tarptautinio Instituto vadovas P. Komives bei kiti kalbėtojai, jų tarpe ir rengėjų pirm. S. Kaunelienė. "Tautų salės" pirm. R. Van Dewater buvo buvo įteikta lėlė, aprengta tautiniais mūsų drabužiais. Kitoje salėje šios iškilmės dalyviai buvo pavaišinti lietuviškais patiekalais, gavo po stiklelį šermukšninės ir serbentinės. Parodos atidarymą užsklendė Kanados Windsoro tautinių šokių grupė, vadovaujama E. Stanevičiūtės-Holms.

DAUG PASTANGŲ PAREIKALAVUSĮ Detroito lietuvių renginį pastebėjo ir vietinė spauda. Ilgoką pranešimą apie parodą dar prieš jos atidarymą rugsėjo 9 d. laidoje paskelbė laikraštis "Observer and Eccentric" Birminghame. Suminėjęs XIX š. medžio drožinį "Pieta", valstybinio Wayne univeristeto meno prof. R. Bilaičio tapybos darbus, R. Alkevičienės keramiką, V. Veselkos drožinius, A. Jonynienės šiaudinukus, J. Jasiūno drožinius ir M. Kirvelaitienės lietuviškas lėles, laikraštis supažindina skaitytojus su pagrindiniais Lietuvos istorijos bruožais. Apie Lietuvos auksu vadinamą gintarą dienraščio "Detroit Free Press" puslapiuose rugsėjo 28 d. prašneko Lilian Jackson Braun, pasinaudodama rengėjų komiteto pirm. S. Kaunelienės pateikta medžiaga. Amerikietė žurnalistė cituoja "Tautų salės" pirmininkės R. Van Detwater žodžius, teigiančius, kad lietuviai turi seną savo kultūrą, išlavintą skonį. Ji taipgi primena, kad mažasis Baltijos kraštas, šiuo metu atsidūręs už geležinės uždangos, pasauliui yra davęs daug dailininkų, mokslininkų, architektų ir inžinierių. Rašinys yra iliustruotas dviem nuotraukom. Vienoje yra abstrakti gintaro ir vario skulptūra "Jūratė ir Kastytis", kitoje — gintaro gabalas su lietuvišku koplytstulpiu, mozaikinis gintaro kūrinys su skarele mosikuojančia lietuvaite ir Gedimino pilimi. Su Jūratės ir Kastyčio legenda skaitytojus supažindina S. Kaunelienės žodžiai, pacituoti amerikietės rašinio autorės.

PRANAS IR ALGIRDAS BRAZINSKAI rugsėjo 26 d. buvo atskridę į Čikagą, kur aplankė BALFo ir ALTos įstaigas. A. Brazinskas Bostonan turėjo grįžti rugsėjo 29 d., nes jo ten laukė pirmasis apklausinėjimas imigracijos įstaigoje. P. Brazinskas Čikagoje viešėjo ilgiau — jo apklausinėjimas imigracijos įstaigoje Niujorke buvo tik spalio 7 d. Jų reikalais rūpinasi VLIKas ir ypač jo pirm. dr. K. J. Valiūnas.

GEN. STASYS RAŠTIKIS, buvęs Lietuvos kariuomenės vadas ir laikinosios 1941 m. vyriausybės krašto apsaugos ministeris, rugsėjo 13 d. Los Angeles mieste atšventė amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Šiuo metu jis gyvena netoli Šv. Kazimiero šventovės, yra labai gerbiamas Los Angeles lietuvių. Sukakties proga gavo daug sveikinimų. Sukaktuvininkas išeivijoje yra parašęs keletą atsiminimų kyngų.

ČIKAGIETĖ DAIL. MAGDALENA STANKŪNIENĖ grįžo iš Šv. Kryžiaus ligoninės, kur jai buvo padaryta sėkminga operacija. Sveiksta namie ir ruošiasi vėl pradėti kūrybinį darbą.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS metinį leidinį apie žmogaus teisių pažeidimus "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania" įtraukė amerikiečių bibliografinis žurnalas "Theology Digest", pabrėždamas kruopščiai surinktą dokumentinę medžiagą.

PREL. DR. MYKOLAS URBONAS rugsėjo 26 d. sulaukė 90 metų amžiaus. Savo darbais lietuviams ir amerikiečiams jis yra pasižymėjęs DuBois vietovėje, Pensilvanijoje. Yra išleidęs religinių eilėraščių lietuvių ir anglų kalbomis, bendradarbiavęs spaudoje, plačiai reiškęsis parapijiniuose sambūriuose. Šiuo metu jis yra klebonas emeritas, bet vis dar tebesirūpina sielovada ir žmonėmis.

TAUTOS FONDO VALDYBA Brooklyno Kultūros Židinyje įvykusiame posėdyje nutarė pravesti rudeninį lėšų telkimo vajų VLIKo veiklai remti. Seniau buvo tenkinamasi pavasariniu vajum, bet jo metu surinktų lėšų nepakanka platėjančiai VLIKo veiklai. Talkon kviečiami visi Tautos Fondo įgaliotiniai JAV lietuvių kolonijose.

SOL. BIRUTĖ ONA ALEKSAITĖ, Suvalkų trikampio lietuvaitė, baigusi dainavimo studijas Varšuvos konservatorijoje, jas trejus metus gilino Bostone, N. Anglijos konservatorijoje. Praėjusį pavasarį ji surengė baigminį rečitalį konservatorijoje, o rugsėjo 2 d. išlaikė teorinius egzaminus ir gavo muzikos magistrės laipsnį. Gražių atsiliepimų susilaukė jos koncertai Bostone, Niujorke, Filadelfijoje, Čikagoje, Klevelande. Į lietuvių muzikinį gyvenimą atėjo pajėgus kvalifikuotas sopranas.

Argentina

SESELĖS KAZIMIERIETĖS MARGARITA IR LEANDRA aplankė savo tėviškes JAV ir vėl grįžo Argentinon: pirmoji — į Rosario, antroji — į Kordobą. Seselė Leandra šią vasarą atšventė sidabrinę vienuoliško gyvenimo sukaktį. Seselių kazimieriečių noviciate Kordoboje ji yra naujokių mokytoja.

GRAŽIŲ ĮSPŪDŽIŲ IŠ JAV parsivežė ir kun. Juozas Margis, lankęsis savo gimtinėje, kuri yra Montanos valstijoje, susitikęs su senute savo motina. Jis taipgi dalyvavo eucharistiniame kongrese Filadelfijoje, viešėjo Čikagoje, Niujorke, Los Angeles mieste. Porą dienų praleidęs Avellanedos Aušros Vartų parapijoje, iš Buenos Aires išvyko į Rosario miestą tęsti parapinio darbo.

Venecuela

VENECUELOS SOSTINĖJE KARAKASE Praną ir Algirdą Brazinskus buvo priglaudęs kun. A. Perkumas, SDB. Platesnių duomenų apie jų trumpą viešnagę Venecueloje pateikia "Dirvos" bendradarbė Jūratė Statkutė-Rosales. Pasirodo, jau prieš pusantrų metų Brazinskų atsikvietimu Venecuelon pradėjo rūpintis trys vietiniai lietuviai — Henrikas Gavorskas, Juozas Menkeliūnas ir Juozas Kukanauza. Jie kreipėsi į Venecuelos lenkų bendruomenės pirm. Feliksą Zubrą, kuris yra gimęs ir augęs Lietuvoje, kalba lietuviškai, bet save laiko lenku, nes jo tėvas yra kilęs iš pietinės Lenkijos. P. Zubras yra nuoširdus lietuvių bičiulis, lietuvišką veiklą remiantis net ir finansine pagalba. Gauti vizas Pranui ir Algirdui Brazinskams jam padėjo venecuelietis Felix Martinez Suarez, Demokratijai Ginti Komiteto pirmininkas.

RŪTENIS KUKANAUZA Carabobo universitete gavo mokytojo diplomą ir buvo paskirtas dėstyti anglų kalbą Martino J. Sanabrijos gimnazijos vyresniųjų klasių moksleiviams.

Australija

VYR. MOKSLEIVIAI ATEITININKAI Adelaidėje surengė XVIII jaunimo koncertą, turėjusį net 33 programos atlikėjus — deklamatorius, skaitovus, pianistus ir dainininkus. Įvadiniame žodyje Saulius Kubilius pabrėžė, kad šiemetinis koncertas yra skiriamas Lietuvos bažnytinės provincijos penkiasdešimtmečiui ir ryšium su šia sukaktimi paskelbtiems Lietuvos Bažnyčios Metams. Mažieji aktoriai, paruošti E. Varnienės, suvaidino du Prano Pusdešrio scenos vaizdelius — "Tarniukai" ir "Pažangi varlė". Pastarasis atskleidė sovietų okupuotos Lietuvos gyvenimo iškarpą. Porą tautinių šokių pašoko V. P. Neverausko vadovaujamas "Žilvinas". Programos atlikėjus ateitininkų sendraugių vardu sveikino P. Gasiūnas, katalikių moterų — T. Gasiūnienė. Koncertas užbaigtas Tautos himnu.

SKAUDI NELAIMĖ ištiko Hobarto lietuvius. Česlovas Ramanauskas, važiuodamas automobiliu, susidūrė su taksiu. Nelaimėje žuvo jo australė žmona Brownyn, 20 metų amžiaus. Sesuo Aldona iškrito pro langą ir sunkiai susižeidė veidą. Mažiausiai nukentėjo pats Č. Ramanauskas, ligoninėje praleidęs tik porą dienų. Nelaimės metu Česlovo ir Bronwyn Ramanauskų penkių mėnesių amžiaus sūnus buvo pas močiutę. B. Ramanauskienės palaikus gausus būrys lietuvių ir australų rugpjūčio 21 d. palydėjo į Cornelian Bay krematoriumą.

Britanija

ŠIEMETINĮ BRITANIJOS LIETUVIŲ SĄSKRYDĮ DB Lietuvių Sąjunga surengė Londone rugsėjo 11 d., sujungdama jį su Tautos švente. Dalyvavo apie 400 lietuvių ne tik iš Londono, bet ir Birminghamo, Bradfordo, Derbio, Gloucesterio, Nottinghamo. Programai vadovavo S. Kasparas, įvadinį žodį tarė DB Lietuvių Sąjungos valdybos pirm. J. Alkis. Apie Tautos šventę bei jos reikšmę kalbėjo Lietuvos atstovas V. Balickas. Koncertinę programos dalį pradėjo Nottinghamo lietuvių moterų kvartetas — vadovė E. Vainorienė, A. Lisiūtė, I. Stulgienė ir N. Vainoriūtė. Su fortepijono ir kanklių palyda jos padainavo keturias dainas. Londono lietuvių gyvenimo aktualijas dainom bei pokalbiais atskeidė P. Vasis, J. Adamonis ir J. Bugenis — "Linksmieji šiaurės broliai" iš Nottinghamo. Aštuonis tautinius šokius atliko Londono grupė, tą dieną ką tik grįžusi iš kelionės į JAV ir penktosios tautinių šokių šventės. Šią grupę 1969 m. suorganizavo bei jai dabar vadovauja V. Jurienė ir P. Senkuvienė. Sąskrydžio dalyviams V. Jurienė parodė iš Britanijos lietuvių klubo Čikagoje gautą dovaną. Ji taipgi pabrėžė, kad grupės nariams neužmirštamą įspūdį paliko dalyvavimas šventėje ir apsilankymas Čikagoje.

KUN. DR. J. SAKEVIČIUS, MIC, Londono Šv. Kazimiero parapijos klebonas, rugpjūčio 18-24 d.d. Britanijos katalikų reikalais lankėsi Romoje. Ten jis turėjo progą susitikti su okupuoton Lietuvon iš eucharistinio kongreso grįžtančiais vyskupais ir kunigais. Rugpjūčio 30 d. jis išskrido į JAV, kur dalyvauja JAV Lietuvių Kunigų Vienybės suvažiavime.

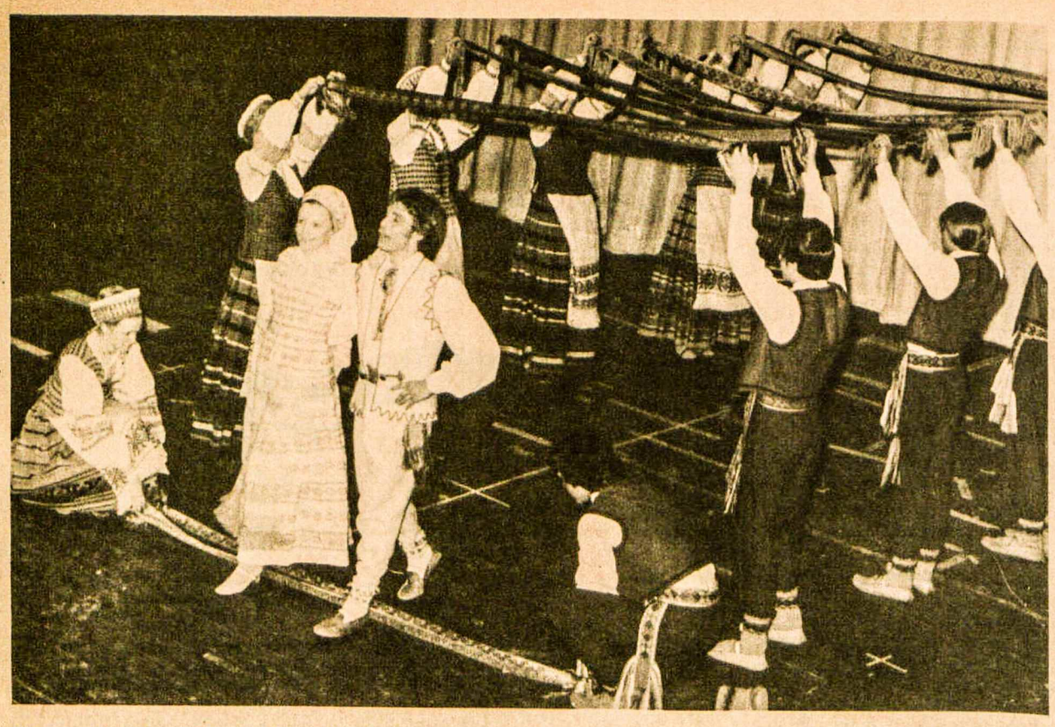

Klevelando "Grandinėlės" šokėjai atlieka vestuvinį šokį, stebint gausiems žiūrovams ir palydint jos orkestrui

Lenko pokalbis su Paleckiu II

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

STEPAS VARANKA

Antras pasikalbėjimas įvyko taip pat Vilniuje, "Neringos" viešbučio restorane, kuriame buvęs Lietuvos "prazidentas" J. Paleckis atliko lenkų korespondentui "išpažintį", iškeldamas savo nuopelnus. Pradėjo nuo anekdoto. Vieną sykį, kai Budionny susirgo, nusiskuto ūsus. Pastebėjęs tai Kalininas paklausė jį, kur dingo ūsai. Budionny atsakė, kad nuskuto, nes tai jo privati nuosavybė. "Netiesa, — atsakė Kalininas, — tavo ūsai yra tautos nuosavybė".

Paleckis karo metu buvęs užfrontėje, ten, kur buvę lietuviai. Vokiečiai ypatingai naikinę lietuvių inteligentiją, kurios paveikti, lietuviai nestoję į legijoną. Suimtųjų tarpe buvęs žinomas poetas Sruoga, kuris buvęs išvežtas į koncentracijos stovyklą Stutthofe. Karui baigiantis jis buvęs rastas pusgyvis griovyje ir nugabentas į tėviškę, kur po 2 metų miręs. Žmona jo jieškojusi po visas stovyklas, bet nesuradusi ir su dukra išvykusi į Ameriką. Sruoga, išėjęs iš stovyklos, parašęs knygą "Las Bogow" — Dievų miškas (išleista ir Lenkijoje). Pradžioje buvę nenorėta leisti spausdinti jo knygos, nes turinys buvęs "perdaug tragiškas". Ten esą nebuvo nurodyti kovos pagrindai su hitlerizmu. Buvo manoma, kad knyga yra kenksminga. Vėliau, peržiūrėjus, buvusi išleista (iščenzūruota? S. V.).

Savo atsiminimuose iš karo laikų Paleckis esąs aprašęs savo žygdarbius. Buvęs su L. Gira Kosčiuškos brigadoje priesaikos iškilmių metu. Gira, senas jo bičiulis, buvęs truputį pamišęs. 1905 m. jis sakė: "Kein Schuss, kein wystriel, dowidzenia prowokacija . . ." (nėra šūvių, sudiev provokacija). Į mitingą buvo pakviesti gudai ukrainiečiai, lietuviai, latviai ir kiti. Gira tada paskaitęs - padeklamavęs savo eilėraštį lenkiškai.

"Buvau pakviestas, — sako Paleckis, — pas Staliną, kai jis norėjo sutaikyti Bierutą ir Osobką (žymūs lenkų komunistai, S. V.) su Mikolajczyku. Prie mūsų, lietuvių, priėjo Molotovas ir pasiūlė prieiti prie Stalino. Stalinas pakėlė tostą už Lenkiją ir jos kaimynus — Lietuvą, Gudiją ir Ukrainą".

Paleckis prisiminė, 1939 m. liepos mėn. lankantis lietuviams žurnalistams Lenkijoje, lenkai sakę, kai būsianti padalinta Prūsija, jie duosią mums Tilžę, žemaičių sostinę, o mes sakėme, kad norime atgauti Vilnių.

Pokalbyje su Daniel Passent dažnai buvo minima Lietuvos praeitis. Korespondentas rašo, kad jam vėliau dažnai būnant Vilniuje, miestas darė kitokį įspūdį, negu Maskva ir kiti miestai. Vilniuje bemaž kiekviename žingsnyje užtinki paminklus ir istorijos ženklus. Petro ir Povilo šventovė (nerašoma Švento Petro ir Povilo), kur tikintieji klauso Mišių, tai tikras istorinis paminklas. Beveik kas antras namas Vilniuje eąs "architektūrinis paminklas".

Vilnius esąs mielas miestas, harmoningas, gražiai sutvarkytas, turįs 440.000 gyventojų, kurių apie 80% lietuviai. Jame nėra dangoraižių ir plačių "prospektų". Vilniuje nestatoma fabrikų, kad nesugadintų istorinio veido.

Vilnius karo metu smarkiai nukentėjęs: 43% gyvenamų namų buvę apgadinta, tačiau iki 1959 m. atstatyti. Vyriausias atstatymo architektas esąs Gediminas Valiuškis. Žmonės esą mušėsi dėl atremontuotų butų. Dabar Vilniuje butų problema lengvėjanti. Viešbutis "Neringa", senas namas, gražiai atremontuotas. Įvestas šiltas vanduo, baldai patogūs, yra televizija.

Lietuvoje išaugusi baldų pramonė. Žmonės esą jieško brangių baldų. Už 1000 rublių galima apstatyti 2-3 kambarius.

Dabar norima automobilių, brangių kilimų. Baldų gamyba Lietuvoje taip sutvarkyta: esanti viena centrinė projektų įstaiga ir 11 kombinatų, kurie ten perka projektus. Kiekvienas kombinatas gaminąs skirtingu stiliumi. Norinčių dirbti baldų pramonėje darbininkų netrūksta, nes ten atlyginimas esąs didesnis negu kitur (160 rb.).

* * *

Justas Paleckis gerai žino, kad jis netiesą sako, tvirtindamas, kad Lietuva buvęs analfabetų kraštas. Visi žinome, kad Lietuvoje mokslas, bent pradinis, buvo privalomas. Lietuvoje, anksčiau negu kur kitur, 1570 m. buvo įsteigta kolegija ir kiek vėliau akademija. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvo sudarytos sąlygos mokslui. Veikė mokyklos, gimnazijos ir universitetas Kaune, vėliau Vilniuje. Kaip galima sakyti, kad Lietuvo buvo analfabetų kraštas! Vilniaus universitetas ilgai buvo vienintelis visoje Rytų Europoje. Maskvos universitetas buvo įsteigtas tik 1755 m. Į tą "analfabetų" kraštą savo laiku vyko mokytis rusų "grietinėlė". Taip, vėliau Lietuva perilgai buvo pavergta, tad ir švietimas buvo prislopintas. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, joje klestėjo mokslas, kaip ir kituose kraštuose.

Kad Gudijoje yra lietuviškų kaimų, tai nenaujiena. Pats J. Paleckis su savo draugais perleido Gudijos TSR lietuviškus kaimus ir miestus, tad savaime aišku, kad ten gyvena engiami lietuviai. Prie Karaliaučiaus nuo amžių gyveno lietuviai, kurių net vokiečiai nesugebėjo nutautinti. Kad Sovietų Sąjungoje atsirado "Litowka" vietovė, tai ne stebuklas. Pats Paleckis su Sniečkumi ir kitais draugais prisidėjo prie įkūrimo visoje Rusijoje ne tik lietuviškų "kaimų" — koncentracijos stovyklų, bet ir prie nesuskaitomų lietuviškų kapinynų. Tūkstančiai nežinomų nekaltų lietuvių kapų yra visoje Sovietų Sąjungoje. Apie tai Paleckis nė žodžio nepaminėjo lenkų korespondentui. Suprantama, kad Paleckis kitaip ir negali sakyti, nes gali nustoti "personalinės" savo pensijos.

Neaišku, kodėl straipsnio pavadinimas "Iš kur lietuviai grįžta". Visame straipsnyje nėra nė vieno sakinio apie kokį nors lietuvių grįžimą.

Prie straipsnio pridėtos dvi nuotraukos iš Vilniaus. Miesto vaizdas iš varpinės, po kuriuo parašyta: "Vilnius dar ilgai nepames tautinio savitumo". Antra nuotrauka: "Sename miesto kvartale naujas operos ir baleto teatras".

Pirmasis "Atžalyno" skrydis

(Atkelta iš 3-čio psl.)

tuvių veikėjai dr. E. Jasevičiūtei ir įteikėm jai "Atžalyno" ženklą, tuo būdu įjungdami ją į mūsų eiles kaip garbės narę.

Mūsų buvo 30 asmenų, įskaitant ir palydovus, kaip p.p. Delkai, p.p. Drešeriai ir tėvų komiteto pirm. J. Bubulienė. Jautėmės kaip viena šeima, viešinti pas gimines. Po vakarienės daugumas vyko į festivalio šokius, kur teko naujų pažinčių užmegzti.

Sekančią dieną taip pat atlikom programą dar gausesniem žiūrovam. Po to nuvažiavome į "Friendship Gardens" aplankyti ir nusifotografuoti prie lietuviško paminklo, kuris buvo pašventintas vysk. V. Brizgio š.m. birželio 27 d. Padedant gėles prie to paminklo ir skaitant įrašą "Lietuva, Tėvyne mūsų" paaiškėjo mūsų misija, kuri buvo ne tik aplankyti, pamatyti, pasilinksminti, bet ir garsint Lietuvos vardą, skatint meilę jos menui visame pasaulyje. Taip pat dar daugiau įvertinom mažų kolonijų lietuvius, kurie, būdami negausūs, ir sunkiose sąlygose sugeba dirbti mūsų tėvynės labui.

Dėkojame už finansinę paramą Secretary of State Departamentui ir jo atstovui Mr. Paul Pauloreen, Carling Arts Foundation ir J. Kaknevičienei. Parvežėm į Torontą daug linkėjimų "TŽ" redaktoriui, konsului, KLB pirm. J. R. Simanavičiui ir asmeniniam draugam.

Nuoširdus ačiū Jums, mieli Thunder Bay lietuviai, už visą Jūsų rūpestį. Tikimės, kad ateityje vėl teks šiltai paspausti rankas, prisimenant šią puikią kelionę į "Miegančio Milžino" šalį.

"Atžalynas"

Dr. E. Jasevičiūtė ir torontiškio "Atžalyno" vadovė Silvija Martinkutė-Leparskienė prie lietuvių paminklo Thunder Bay, Ont.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

"Grandinėlė" su nauja programa

V. MATULAITIS

Pasibaigus vasaros atostogų metui, hamiltoniečiai veiklos sezoną pradėjo su Klevelando "Grandinėlės" koncertu. Šis šokių vienetas Hamiltone pasirodė jau antrą kartą, bet atrodė maloniai įdomus su nauja programa.

"Grandinėlė", susiorganizavusi 1953 m., per ketvirtį šimtmečio subrendo į sceninį šokių vienetą. Jų pasirodymais džiaugėsi JAV, Kanada, P. Amerika ir Europa. Jau ketvirti metai, šalia "Grandinėlės" koncertinės grupės, yra sudaryta pradinė šokių grupė, kurioje paruošiami būsimieji koncertinės grupės nariai. "Grandinėlė" turi savo orkestrą, vadovaujamą Jono Pažemio. Orkestre yra šeši vyrai ir Dalia Miškinytė, grojanti fleita.

Hamiltoniškio koncerto pradžioje "Grandinėlė" pašoko Kepurinę — pasveikinimo šokį, kuris buvo šokamas Šiaurės Lietuvoje. Ją sekė Varkiejietis, Raseinių apylinkės kadrilinis šokis, našlinis Jonkelis (žemaičių), Siaudelė — šiaurės rytų augštaičių šokis. Šių šokių grupę užbaigė Mikita. Šiuose šokiuose šokėjos buvo apsirėdžiusios ilgais, individualiai pritaikintais tautiniais drabužiais. Po jų, be pertraukos, pagal kitą muziką, įbėgo šokėjos su medinėmis klumpėmis. Jų drabužiai žymiai skyrėsi nuo ankstesniųjų. Čia buvo tik iki kelių ilgumo sijonėliai su prijuostėmis, tų pačių lietuviškų audinių raštais, o galvos gaubtės priminė olandes, nors priekyje buvo gražių lietuviškų juostų rašto rinkinys. Tą šokį — Trapuką šokdavo Dusetose bei Zarasuose. Skirtingi drabužiai, apavas ir muzika tuoj pat perkėlė žiūrovus į kitą nuotaiką ir išskyrė minėtą šokį bei sekantį iš visų kitų eilės. Su žemaičių Klumpakoju buvo užbaigta pirmoji koncerto dalis.

Skirtingas šokių formas su įvairiu turiniu, paimtu iš liaudies darbų bei gyvenimo santykių, teko matyti pirmą kartą. Visa tai sudarė įvairią ir naują šokių pynę.

Antrą programos dalį "Grandinėlė" pradėjo Gaidžiu — vilkaviškiečių šokiu. Gaidžio judesius puikiai atliko G. Neimanas ir kiti šokėjai, o balso imitaciją — orkestras. Kitas nematytas šokis — Kregždelė.

Antrą programos dalį šokėjai užbaigė su šiauriečių Našle, kurioje išsiskyrė G. Neimanas ir D. Strimaitytė puikiu šokiu.

Trečią programos dalį šokėjai pradėjo Viliotiniu. Po jo sekė Atbulinis, Bergždenikės, Rasodėlė, Rezginėlė ir Tryptinis. Daugelis tų šokių savo vardais, formomis bei atlikimu buvo nauji ir įdomūs. Jų pynė buvo baigta Rusniečiu. Tai Rusnės apylinkės choreografinė trijų šokių kompozicija. Šokis įdomus savo forma, smagus ir gerai atliktas.

Tautiniai drabužiai buvo naudojami įvairūs. Kaikuriuos šokius "Grandinėlė" šoko su vienodų raštų bei spalvų drabužiais. Atrodė uniformiškai, bet tuo pačiu staiga išskiria šokį, pabrėžia jo savitumą. Šį kartą buvo panaudoti keturių pamainų drabužiai. Teko girdėti, kad "Grandinėlė" turi net aštuonias drabužių pamainas. Didžiąją dalį yra išaudusi torontiškė Aldona Vaitonienė pagal Aleksandros Sagienės projektus.

Didelė Hamiltono Mohawk kolegijos auditorija buvo beveik pilna. Jei nebūtų visą dieną liję, tai gal ir vietų būtų pritrūkę. Apie 700 lietuvių pasidžiaugė nauju "Grandinėlės" pasirodymu. Hamiltono lietuvių bendruomenės pirmininkas Deksnys nuoširdžiai padėkojo visai grupei ir jos vadovui Liudui Sagiui, o didelę gėlių puokštę rengėjų vardu įteikė "Aido" choristės.

Baigiant reikia pastebėti, kad "Grandinėlė" šokius ne tik šoka, bet ir vaidina, tiksliau pasakius, juos išgyvena, žiūrovus pagauna savo lengvumu, malonia šypsena, dinamišku tempu.

JAV ir Kanados operos bei baletų bendrovės nepajėgia išsiversti be milijoninių aukų ar pašalpų, nes ten dirba tik profesijonalai. Lietuviai išsilaiko puikiai, nes yra idealistai. Jų šokių grupės gali triumfuoti dešimtimis metų dar ir dėlto, kad turi pasišventusius vadovus.

Variakojienės dailės paroda

Los Angeles Lietuvių Bendruomenės rengtą Lietuvių Dieną gražiai papuošė Aldona Variakojienė, Aldonos ir Antano Audronių dukra, savo dailės darbų paroda. Tautinių Namų salėje ji išstatė 50 paveikslų.

A. Variakojienės menas yra savitas. Žiūrėdamas į jos paveikslus, dažnai turi gerokai pagalvoti, kad juos suprastum. Taigi, sakytum, kad tai moderni tapyba, bet jos tapybos stilius neturi nieko bendro su vadinamuoju moderniuoju menu. Variakojienės paveiksluose randi vienuose aiškiau, kituose labiau paslėptą mintį. Jos paveikslai, sakytumei, yra "idėjiniai" arba gal net "filosofiniai". Tuo atžvilgiu lyg būtų panašumo su Čiurlioniu, kurio paveiksluose paprastai slypi gili idėja. Kol ją perpranti, turi gerokai pagalvoti, o dažnai be paaiškinimo ir visai neįkandi.

Tik įėjusį į parodos salę pasitinka didžiulė, į kažkokius kailius ar plaukus įsivėlusi, aštriai raudona povyza, vaizduojanti lyg velnią, bet be ragų. Tai "Pagunda". Kitas šalia jos paveikslas "Energija". Ir tikrai su jėga trykšta augštyn spinduliai, susimaišę su dulkėmis. "Šėlstanti banga" — iš tamsių, juodų gelmių kylanti ir išsiliejanti baltom putom. "Džiaugsmo simfonija" — driekiasi voratinkliai, o virš jų — šviesūs burbulai. "Vasaros lietus" — šviesūs, saulėti ratai, į juos stiebiasi gaivinimo siekianti gėlė. "Depresija" — nudžiūvę medžių stuobriai, jų šaknys paplautos vandens srovės. Prie vieno paveikslo parodos lankytojai sustoja ir kraipo galvas, svarsto, ką jis galėtų reikšti. Pilkas fonas, pakibusios lyg ir uolos, žemiau — mažytis, raudonai žydintis augalėlis. — Na, reikia pasitikrinti kas po paveikslu parašyta, — sako viena ponia. Skaito — "Paslaptis". Va tau, ir laužyk žmogus galvą, kad tą paslaptį atspėtum.

Aplamai, paveikslai patraukliūs, dominuoja subtilus, gyvas, linksmas spalvų žaidimas, o ir pačių paveikslų pavadinimai, išreiškiantys vaizduojamą mintį, labai vaizdžiai parinkti. Be to, juose matyti subtilūs spalvų deriniai, su švelniais perėjimais. Kontrastų nėra.

Aldona Variakojienė yra gana produktyvi menininkė. Jos paveikslų Los Angeles galerijose kasmet matyti įvairiomis progomis. Šiemetinė paroda truko dvi dienas — rugsėjo 25 ir 26 ir buvo gausiai lankoma.

J. Kuprionis

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Canadian Art Memorials Ltd.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

TĖVYNĖS VAKARĄ Europos lietuvių studijų savaitėje Chantilly mieste prie Paryžiaus suorganizavo poetė Marija Saulaitytė, sutelkdama įvairius talentus eilėraščių deklamavimui, literatūros skaitymui, dainoms, fortepijono muzikai, trumpiems filmams, atsiminimams apie Lietuvą. Programos atlikėjų eilėse buvo trys tolimi svečiai — keramikė Jolanta Janavičienė iš Australijos, neseniai iš Lietuvos dėl vedybų su užsieniečiu išleista dramos aktorė Danutė Krištopaitytė-Hermanienė ir dr. Kazys Ambrozaitis iš JAV. J. Janavičienė skaitė Mykolo Vilties eilėraščius iš "Neparašytų laiškų", D. Krikštopaitytė — M. Saulaitytės naujausią poeziją, o dr. K. Ambrozaitis vakaro dalyvius supažindino su rezistentais Julijonu Būtėnu ir Juozu Lukša, žuvusiais okupuotoje Lietuvoje prieš 25 metus. Savaitės renginius papildė du įdomūs filmai. Vienas jų yra Klimų šeimos nuosavybė, paruoštas ilgamečio Lietuvos atstovo Paryžiuje P. Klimo. Jis filmuodavo pas jį užsukusius žymiuosius lietuvius svečius. Taigi, šis filmas, kurio vaizdus aiškino dail. Žibuntas Mikšys, atskleidė ištisą galeriją nepriklausomos Lietuvos kultūrininkų, diplomatų, politikų ir net jų žmonų. Antrasis filmas, sukurtas A. Kezio, SJ, buvo skirtas prof. Juozui Brazaičiui bei jo artimiesiems bendradarbiams. Įvadinį žodį apie a.a. J. Brazaitį tarė Lietuvių Fronto Bičiulių tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis.

LIETUVIŠKOS KNYGOS KLUBAS Čikagoje netrukus išleis antrąją dalį Albino Baranausko romano "Rudenys ir pavasariai arba Užplynių Pultinevičius namie ir svetur". Ji jau baigiama spausdinti.

NAUJASIS BOSTONO KULTŪRINIŲ SUBATVAKARIŲ sezonas buvo pradėtas susitikimu su Leonardu Andriekum, OFM, ir susipažinimu su jo paskutiniąja poezijos knyga "Už vasaros vartų". Įvadinį žodį apie poetą L. Andriekų, OFM, jo kultūrinę bei visuomeninę veiklą, būdinguosius poetinės kūrybos bruožus tarė Stasys Santvaras. L. Andriekus, OFM, skaitė eilėraščius iš minėto rinkinio, paaiškindamas, kokia proga kuris kūrinys buvo parašytas, kas jam turėjo įtakos ir ką tokiu eilėraščiu norėjo išreikšti. Subatvakariams ir šį sezoną vadovaus inž. E. Cibas.

MELBURNO BALTIEČIAI Australijoje jau daug metų rengia bendrus savo chorų koncertus, puoselėdami gražią tradiciją. Koncertų rengėjas keičiasi kasmet eilės tvarka. Siemetinį koncertą rugsėjo 19 d. S. Melburno rotušėje surengė "Dainos sambūris" su vadovu muz. A. Čelna. Pirmojoje dalyje kiekviena tautybė padainavo po keturias savo kompozitorių ar liaudies dainas. Šią dalį pradėjo "Dainos sambūris". Po jo pasirodė latvių choras "Rota" su vadovu V. Bendrups ir esčių choras su vadove M. Taimare. Antrojoje dalyje visos trys tatuybės sudarė bendrą mišrų chorą, padainavusį po dvi latvių, estų ir lietuvių dainas originalo kalba. Pasikeisdami dirigavo visi trijų chorų vadovai. Lietuviškajai daliai atstovavo J. Naujalio "Oi žiba žiburėlis" ir A. Ilčiuko "Voveraitė". Ypatingai gražų vaizdą sudarė jungtinio baltiečių choro moterys, stovinčios pirmose eilėse, kiekviena pasipuošusi savo tautiniu drabužiu.

TEIGIAMO OTAVOS DIENRAŠČIŲ ĮVERTINIMO ir gražių atsiliepimų lankytojų knygoje susilaukė centrinėje Kanados sostinės bibliotekoje surengta JAV lietuvių dail. Vytauto O. Virkau knygženklių paroda. Martha Scott dienraštyje "The Citizen" rugsėjo 27 d. apgailestauja, kad tokie gražūs miniatiūriniai grafikos kūriniai yra slepiami po knygų viršeliais. Ji taipgi primena skaitytojams, kad knygženkliai, plačiai pasklidę Europoje, stokoja didesnio populiarumo Š. Amerikoje. Dėl tos priežasties ir lietuvio dail. V. O. Virkaus knygženkliai daugiausia parduodami rinkėjams Europoje, skiriami šeimos nariams ar bičiuliams. Jungtį jo knygženkliams teikia paukščių, gėlių ir žiedų motyvai, skirtingai atlikti, pritaikyti individualiam knygos savininkui. Kanadietė žurnalistė pavyzdžiais pateikia du knygženklius — Irenos G. Virkau ir Kazio Bradūno. Pirmasis savo nuotaikos švelnumu ir gamtos elementais jai primena "Alice in Wonderland" fantaziją. Antrajame visiškai priešingą nuotaiką atspindi ryškios baltos ir juodos dalys, aštrūs knygženklio kraštai. Trumpesnį parodos aprašymą rugsėjo 23 d. paskelbė dienraštis "Ottawa Journal" be autoriaus pavardės. Jame taip pat pabrėžiami knygženkliams būdingi gėlių, žiedų ir lapų motyvai, nes dail. V. O. Virkau esąs linkęs į abstraktinį gamtovaizdį. Jo knygženkliai liudija talentingą grafiko ranką. Pabrėžiama, kad dail. V. O. Virkau yra sukūręs sukaktuvinį knygženklį Vilniaus universiteto bibliotekai, kuriuo bus pažymėtos JAV lietuvių dovanotos knygos. Minimas ir parodos rengėjas — Otavos universiteto prof. G. Procuta.

KUN. DR. V. GIDŽIŪNAS, OFM, Brooklyne, N.Y., baigia ruošti spaudai plačią dokumentinę Lietuvos pranciškonų istoriją. Jis taipgi rašo ir Lietuvos Katalikų Bendrijos istoriją.

LIETUVOS ARCHEOLOGAI šią vasarą tyrinėjo Šilalės rajono Žąsino kaimo senkapį. Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos instituto jaunesnysis mokslinis bendradarbis V. Kazakevičius "Tiesos" 223 nr. pasakoja: "Radome dvidešimt keturis X-XI amžiaus kapus. Ypač turtingi papuošalais, ginklais, apyvokos daiktais trys kapai. Viename jų palaidota moteris. Kape rasta puošni apranga, papuošalai — žalvariniai įvijiniai žiedai, krūtinės papuošalai — du kryžminiai smeigtukai, sujungti žalvarinėmis grandinėlėmis, žalvariniai smeigtukai. Ant galvos uždėta daili kūgio formos žalvarinėmis įvijomis papuošta kepurėlė. Tokios kepurėlės — retas radinys. Anksčiau jų pavyko aptikti tik Bikavėnų, Upynos ir Žvilių senkapiuose. Įdomus ir vyro kapas, kuriame rasta audeklinė kepuraitė, papuošta žalvarinių vytų vielyčių juostele, keturios apyrankės. Vyro drabužiai susegti dviem didelėm pasaginėm sagėm. Vienos sagės galvutė papuošta sidabro plokštelėmis, ornamentuota metalo plastiniu būdu. Vyras palaidotas su kariui būdingomis įkapėmis — dviem ietim, kovos peiliu žalvarinėse makštyse ir didžiuliu kalaviju. Ginklai pritvirtinti prie žalvariu kaustyto diržo. Karys palaidotas skobtame karste, ant kurio uždėta žirgo galva. Toks paprotys būdingas centrinei Žemaitijai. Panašūs kapai rasti Kaštaunalių, Paežerio, Paragaudžio ir kituose senkapiuose. Žąsino senkapis toliau bus tyrinėjamas kitąmet. Archeologai čia tikisi surasti vertingų radinių."

ŠIAULIŲ DRAMOS TEATRAS, pradėdamas naująjį sezoną, lankėsi Vilniuje. Sostinės gyventojams jis atvežė dvi premjeras — A. Ragauskaitės režisuotą Violetos Palčinskaitės pasaką "Septynios snieguolės ir nykštukas", F. Garsijos Lorkos "Donją Rositą", pastatytą Vilniaus jaunimo teatro rež. G. Padegimo. Išvykos repertuare taipgi buvo V. Višnevskio drama "Iš chaoso" (rež. — A. Ragauskaitė), Eduardo de Filipo "Filumena Morano" (rež. — A. Paska), du rež. R. Steponavičiūtės darbai — V. Gibsono drama "Dviese sūpuoklėse" ir S. Čiurlionienės-Kymantaitės pasaka "Dvylika brolių, juodvarniais lakščiusių". Rež. A. Ragauskaitė šį sezoną pastatys Vydūno "Pasaulio gaisrą" ir jauno dramaturgo Ričardo Gavelio pjesę "Sūkuriai".

TRADICINIS ESTRADINĖS MUZIKOS FESTIVALIS šią vasarą jau penktą kartą buvo surengtas Palangoje. Dalyvavo penki profesiniai Vilniaus filharmonijos ansambliai, Vilniaus televizijos ir radijo lengvosios muzikos orkestras, saviveiklinis kauniečių ansamblis "Versmė", Krasnodaro filharmonijos vokalinis-instrumentinis ansamblis "Iva" ir jaunieji Estijos filharmonijos dainininkai su instrumentiniu ansambliu "Pirita". Iš viso buvo surengti net 22 koncertai, kurių įvertinimą "Literatūros ir Meno" puslapiuose pateikia kompoz. Eduardas Balsys. Jo nuomone, "Estradinės melodijos" jau yra tapusios klasikiniu ansambliu, "Nerija" imponuoja folkloro interpretacija, "Nemuno žiburiai" išsiskiria instrumentinėmis pjesėmis. Šie trys ansambliai priklauso Vilniaus filharmonijai, turinčiai neseniai įsteigtą estrados skyrių. Jo dėka sumažėjo dainų kartojimasis repertuare, išryškėjo skirtingi ansamblių bruožai. Silpniau festivalyje pasirodė kauniečių "Versmė", nors ir turinti pavyzdinio ansamblio vardą. Žodžio šmaikštumu, bendravimu su publika išsiskyrė koncertų pranešėjas J. Zavaliauskas. Iš solistų geriausią įspūdį paliko N. Tallat-Kelpšaitė, paruošusi skirtingo charakterio dainų programą. Pasak E. Balsio, estradiniuose lietuvių kompozitorių kūriniuose jaučiamas tam tikras šablonas — dainų formos, struktūros, instrumentuotės standartas. Tautiniu koloritu pasižymi kaikurios kompozitorių T. Makačino, M. Tamošiūno dainos dėl jų paprastumo bei liaudiškumo. Net ir kartais banalokas intonacijas jie sugeba papuošti įdomiu ritminiu, harmoniniu, orkestriniu melodikos drabužiu. Estijos estrados dainininkus ruošia prie konservatorijos įsteigta estrados studija. Vilniaus konservatorija tokios studijos neturi, o ji būtų labai pravarti, nes dainininkus per porą metų išmoko ne tik dainavimo, bet ir muzikos pagrindų. Palangos festivalyje ansambliai atliko nemažai saviveiklinių kompozitorių dainų, būtent, A. Jegelevičiaus, R. Bieliausko, J. Siurbio, V. Kernagio, I. Ašakaitės, M. Suravičiaus. Stipriausias buvo V. Kernagis, sukūręs "Baladę apie Severiutę" poeto M. Martinaičio žodžiais ir dainą "Išeinu" savo tekstu.

PRADĖDAMI NAUJĄJĮ SEZONĄ, gastrolėmis pasikeitė Kauno ir Klaipėdos dramos teatrai. Kauniečiai su A. Keturakio "Amerika pirtyje", D. Urnevičiūtės "Pagone", B. Sruogos "Dobilėliu penkialapiu", A. Arbuzovo "Senamade komedija" viešėjo Klaipėdoje, Palangoje ir Kretingoje. Klaipėdos teatras kauniečiams atvežė J. Marcinkevičiaus poetinę dramą "Čičinskas", šimtosioms M. K. Čiurlionio gimimo metinėms skirtą J. Glinskio filosofinę dramą "Po svarstyklių ženklu", B. Brechto istorinę kroniką "Motušė Kuraž" ir G. Kanovičiaus pjesę "Niekada nesakyk sudie".

V. Kst.

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
Perkant ar parduodant
1072 Bloor St. W. nekilnojamą nuosavybę
Tel. 534-9286 visada Jums
sąžiningai patarnaus
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS Drug Store
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • **Tel. 532-3400**

AKTYVAI — virš 10 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8¼%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias - savings s-tas	8%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS "ONTARIO TRUST REAL ESTATE" įstaigos vedėjas
patarnauja visuose nekilnojamo turto reikaluose
Telefonas **533-4414**

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir **Bloor Autorite Garage,** 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

BEST ELECTRIC
NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 925-7716 **Petras Prakas**
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

Ar turite sunkumų suprasti ką reiškia gyvybės drauda?
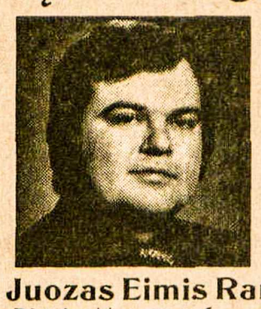
Klauskite mane apie:
- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- RRSP — registruotą pensijų planą
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas, 2 Carlton St., suite 714
District Manager of Namai: 766-5857
Canadian Premier Life Raštinė: 363-7881

STEPHAN'S Furs 406 Roncesvalles Ave. tel. 536-5936
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dufferin RADIO AND TV SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rių Kanadoje yra 50. Unijos vadovybė žada kreiptis į teismą, kad būtų panaikintas toks nemoralus susitarimas. Riaušės sargams sudaro didelį pavojų, nes federacinis parlamentas yra panaikinęs mirties bausmę. Taigi, kalinami žmogžudžiai, nužudę kalėjimo sargą, dabar negauna jokios papildomos bausmės. Pastarųjų 12 mėnesių laikotarpyje kaliniai jau yra nužudę keturis kalėjimų tarnautojus. Kalinių skundai apie blogas sąlygas kalėjimuose neturi rimto pagrindo. Federacinių kalėjimų išlaikymas dabar kasmet jau kainuoja po $256 milijonus. Kiekvienam kaliniui per metus tenka po $17.933. Ši suma net 60% prašoka vidutinį Kanados pramonės darbininko atlyginimą. Jau nekartą spaudoje buvo pabrėžta, kad kaliniai valgo geriau už daugelį mūsų pensininkų, yra aprūpinti radiju ir net spalvota televizija, apie kurią pensininkai tegali tik svajoti. Kriminologai pripažįsta, kad užkietėjusių kalinių perauklėjimas yra beveik neįmanomas. Kalėjimų suliberalinimas, varžtų sušvelninimas tik padidina pabėgimus ir skatina milijonus dolerių nuostolio nešančias riaušes. Tvarkai grąžinti reikia griežtesnės linijos. Kalėjimas visdėlto turi būti bausmės atlikimo vieta, o ne prabangūs poilsio namai.

Kanados paštininkų unija, vadovaujama skoto J. Davidsono, vėl pradėjo nelegalius rotacinius streikus, kurie jau palietė Vankuverį, Otavą, Londoną, Newfoundlandijos St. John's miestą ir Edmontoną. Unija kaltina pašto vadovybę, kad ji nesilaiko pernai po 42 parų streiko pasirašytos sutarties apie automatinių laiškams skirstyti mašinų įvedimą. Iš tikrųjų paštas laikosi sutarties ir uniją painformuoja keturis mėnesius prieš tokių mašinų įvedimą. Nesutarimus sprendžia specialus komitetas, kuris yra gerokai atsilikęs su sprendimais dėl komplikuotų unijos reikalavimų. Unijos vadas J. Davidsonas žada atšaukti rotacinius streikus tik tokiu atveju, jeigu bus sustabdytas naujosios techonlogijos įvedimas, nors naujoji sutartis užtikrina, kad nė vienas pašto tarnautojas dėl mašinų įvedimo nepraras darbo. Taigi, tikrųjų nelegalaus streiko priežasčių reikia ieškoti kitur. Bene tiksliausiai jas atskleidžia "The Toronto Sun" vedamasis. Esą, unijos vadas J. Davidosnas niekaip negali užmiršti pralaimėto 42-jų parų streiko. Pralaimėjimo jis susilaukė dėl kietos anuometinio pašto ministerio B. Mackasey laikysenos. Jam pasitraukus iš vyriausybės, jį dabar pakeitė prancūzų kilmės ministeris J. J. Blais. Rotaciniai streikai turi tikslą nustatyti jo laikyseną. J. J. Blais nelegalius streikus laiko atviru šantažu ir juos žada sustabdyti teismo įsakymu. Kad unijai rūpi ne pašto automatizavimas, liudija kiti jos reikalavimai: sutrumpinti darbo savaitę nuo 40 valandų iki 37,5, priimti darban 28 unijos narius, atleistus prieš pusantrų metų dėl nelegalių streikų. Dienraštis siūlo paštininkams atkreipti dėmesį į unijos vado J. Davidsono ir jo pavaduotojo J. C. Parroto asmenines ambicijas, visišką neatsakingumą, pakeisti juos išmintingesniais ir nuosaikesniais vadais.

Kanadą ir darbo unijų vadus nustebino atviras pensijon išeinančio geležinkelio ir transporto unijos vadovo D. Secordo žodis XXX-jame šios unijos suvažiavime Montrealyje. Minėtoji unija turi 40.000 narių. D. Secordas atkreipė jų dėmesį į besaikį unijų godumą, kurio dėka reikalaujama vis daugiau ir daugiau pinigų sau, visiškai užmirštant, kad unijos apima tik trečdalį dirbančių kanadiečių ir kad tokiais reikalavimais ignoruojama visuomenė. D. Secordas įspėjo unijos vadus, kad dėl tokio jų godumo kils neišvengiama visuomenės reakcija, kurios dėka bus įvesta valdžios kontrolė unijoms. Dėl infliacijos jis taip pat apkaltino vyriausybę ir pramonininkus, bet pabrėžė, kad ir unijos Kanadoje šiandien nedaug tesiskiria nuo jų nuolatos keikiamų biznierių. Užuot vadovaudamosios godumu, jos turėtų stengtis, kad visiems kanadiečiams būtų įvestas teisingesnis pajamų paskirstymas. Ši jo kalba, atrodo, buvo skirta unijas jungiančiam Kanados Darbo Kongresui, organizuojančiam streiką š.m. spalio 14 d. ir reikalaujančiam prieš metus įvestos kainų bei atlyginimų kontrolės atšaukimo. Gallupo instituto duomenimis, šiai kongreso taktikai pritaria tik 32% kanadiečių, ją smerkia 62%, o likusieji yra neapsisprendę. Daug unijų atsisako šiame proteste streike dalyvauti, nes jų vadai mato, kad minėtoji kontrolė jau yra gerokai sumažinusi infliaciją.

JAV vyriausybės nutarimas ištremti 7 asmenis, žydų ir sovietų apkaltintus II D. karo žiaurumais Latvijoje ir Lietuvoje, susilaukė netikėto vedamojo liberaliame "Toronto Star" dienraštyje. Jį išprovokavo žydų dokumentacijos centro Vienoje vadovo S. Wiesenthalio priekaištas Kanados vyriausybei, kad ji visiškai nekreipia dėmesio į skundus, nors tokių nusikaltėlių Kanadoje yra dvigubai daugiau, negu JAV. Dienraštis pilnai pritaria ligšiolinei Kanados vyriausybės ilnijai. Esą, niekas nenori apsaugoti nusikaltėlių, tačiau taip pat negalima užmiršti, kad šie žmonės Kanadoje gyvena jau daug metų. Tokių vyrų bei moterų suėmimas ir jų išsiuntimas teismui užsienyje dėl II D. kare padarytų nusikaltimų reikalauja labai rimtų priežasčių, nes tas karas pasibaigė jau prieš 30 metų. Po tokio ilgo laikotarpio sunku surasti patikimos įrodomos medžiagos ir karo, ir betkokiem kitiem nusikaltimam. Liudininkai išmirė, dokumentai dingo, žmonių atmintis susilpnėjo. Gal kaikuriais atvejais tokios aplinkybės apsaugo nusikaltėlius, bet jos taip pat dažnai apsunkina nekaltumo įrodymą ir niekuo nenusikaltusiam asmeniui. Toliau dienraštis primena skaitytojams ir S. Wiesenthaliui, kad kaltinimai liečia ne vokiečius, bet baltiečius, ukrainiečius bei kitas tautybes, kurių gimtieji kraštai yra Sovietų Sąjungos kontrolėje. Sovietų vyriausybė jau daug kartų mėgino diskredituoti ateivius iš tokių kraštų, ypač tuos, kurie aktyviai reiškiasi tautinėse ar antikomunistinėse organizacijose, apkaltindama juos bendradarbiavimu su naciais ir žudymais II D. kare. Kai tokie kaltinimai liečia pvz. kanadiečius, kilusius iš Estijos ar Ukrainos, įrodomoji medžiaga gali būti susieta su nešvariais šaltiniais. Vedamasis baigiamas patarimu nekreipti dėmesio į JAV elgesį ir Kanadoje šiuo klausimu laikytis atsargumo.

Valgykloje

— Kelneri, mano lėkštėje plaukioja musė.

— Madam, negali būti, musės nemoka plaukti.

SPORTAS

J. Gvazdaitis, 13 m. amžiaus, iš Don Mills, kaip praneša "Gl. a. Mail" 1976. IX. 15, žuvautojų konkurse laimėjo II vietą — pagavo žuvį, kuri svėrė 21 sv. 3,5 uncijos. Anksčiau jis pagavo 20 sv. žuvį ir laimėjo III v.

VYČIO ŽINIOS

Golfo sezono uždarymo turnyras įvyko spalio 3 d. Gormley Green aikštyne. Dalyvavo per 30 žaidėjų. Išskyrus Ubeikos 77, turnyras nepasižymėjo geromis pasekmėmis. Štai žymesnės pasekmės: Alg. Simanavičius 80, Alz. Kuolas ir S. Kėkštas po 86, A. Banelis 87, P. Paukštys 87, Aug. Simanavičus 89, A. Supronas 89, E. Kuchalskis 90. Grupių laimėtojai buvo išvesti pagal išlyg. smūgius. A — V. Ubeika 68, B — S. Kėkštas 68, C — D. Laurinavičius ir S. Rukša po 71. Moterų grupėje su 98 pirmoji buvo E. Kėkštienė. Arčiausiai vėliavėlės sviedinuką vienu smūgiu primetė ant antro žaliojo S. Rukša, ant penkto — L. Baziliauskas, ant aštunto — Alg. Simanavičius, ant septyniolikto — V. Ubeika. Šiame turnyre ypatingai pasigesta geresniųjų Vyčio žaidėjų.

Komandinės golfo varžybos paskutinį kartą šiais metais buvo žaidžiamos Gormley aikštyne įvykusiame turnyre. Ir šias rungtynes, kaip ir pirmas dvejas, laimėjo Aušra. Šių rungtynių pasekmė 786-822. Bendra visų rungtynių pasekmė 2208-2288 Aušros naudai. Tokiu būdu Aušros golfininkai pirmą kartą laimėjo metines komandines varžybas. Jiems atiteko J. Gustainio naujai skirta pereinamoji taurė. Pirmoji taurė, skirta B. Sergaučio, po praėjusių metų laimėjimo perėjo visiškon Vyčio nuosavybėn.

Trapusavio turnyre dar yra likę 4 žaidėjai, kurie turi sužaisti 4 rungtynes. Laimėtojų pusėje baig. žaidimą žais P. Stauskas ir E. Kuchalskis. Pralaimėtojų pusėje A. Supronas pasiekė baigmę. Prieš pasiekiant šios pusės baigmę, artimoje kovoje nugalėjo daug laimėjimų iškovojusį L. Radzevičių. Pralaimėtojų pusės pusbaigmį taip pat pasiekė dr. S. Pacevičius.

Mūsų rėmėjai p. Stonkienei, paskyrusiai Vyčio klubui auką iš vyro palikimo, nuoširdžiai dėkojame. Nuoširdus ačiū adv. H. Steponaičiui už visokeriopą paramą. Dėkingi ir kitiems mūsų rėmėjams — V. Bilkienei ir J. Dvilaičiui. A. S.

Ateitininkų žinios

Agapėje spalio 3 d. dalyvavo gausus būrys jaunimo, sendraugių ir tėvų. Gaila, kad nevisi galėjo sutilpti į ateitininkų kambarį. Šių metų veiklą koordinuoja tas pats komitetas — O. Gustainienė, B. Čepaitienė ir K. Manglicas. Agapės metu O. Gustainienė padarė pranešimą apie veiklos planus ir pristatė globėjus bei vadovus: moksleivių kuopos globėja — Ramutė Birgelytė; jaunučių berniukų vadovai — Jonas Freimanas, Romas Puteris, Audrius Stundžia, Laimis Andrulis ir Rimas Ulba; jaunučių mergaičių vadovės — Silvija Freimanienė, Ramunė Ulbaitė, Loreta Ulbaitė ir Rūta Urbonaitė.

Studentų susirinkimas įvyko tuoj po agapės. Išrinkta nauja valdyba: Raimundas Sungaila — pirm., Rūta Čepaitytė ir Ramona Vaičiūnaitė.

Žygis "Ateičiai" įvyks spalio 17, sekmadienį, tuoj po 10 v. Mišių. Dalyvauja jaunučiai, moksleiviai ir studentai.

Tradicinis Havajų vakaras, kurį kas metai rengia tėvų komitetas, įvyks spalio 23 d. Prisikėlimo par. salėje.

Visi stenkimės pagyvinti ateitininkų veiklą Toronte, siekdami visa atnaujinti Kristuje ir pradėdami nuo savęs.

Skautų veikla

• Prisikėlimo šventovėje spalio 3 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai pradėjo žiemos sezono veiklą, dalyvaujant LSS pirmūnui v.s. P. Jurgėlai, v.s. A. A. Saulaičiui ir v.s. Samušiui, atvykusiems iš JAV į pirmūno knygos "Lietuviškoji skautija" sutiktuves. Po pamaldų tuntai turėjo trumpą sueigą su skaučių įžodžiu. Šimtinę išsirikiavusių skautųčių pasveikino pirmūnas. Buvo perskaityti įsakymai ir atlikta "Šatrijos" tunto loterija.

• Knygos "Lietuviškoji skautija" sutiktuvėse dalyvavo per 300 svečių. Vadovavo s. R Žilinskienė Su pirmūnu klausytojus supažindino v. s. V. Skrinskas, padėkos žodį tarė jūr. v.s. H. Stepaitis, įteikdamas knygos autoriui adresą su skautininkų parašais ir meniška s. L. Sendžikienės austa juosta. Pirmūnas entuziastingame žodyje, papasakojęs apie knygos leidimo vargus ir džiaugsmus, tarp kitko kvietė pasyvius vadovus suaktyvėti ir suburti daugiau skautiško jaunimo. "Sesė lakštingala", žymioji solistė G. Čapkauskienė šventę praturtino puikiu koncertu, akompanuojant J. Govėdui. Iškilmės baigtos jaukiu pobūviu gretimoje salėje, kur skautininkės svečius vaišino kava ir suneštais skanumynais.

• Spalio 17 d. po 10 v. pamaldų skautų būkle šaukiamas tuntų tėvų k-to posėdis. Kviečiami skautų-čių tėvai ir rėmėjai dalyvauti.

• Artimuosius užjaučia "Šatrijos" tuntas, mirus sesei A. Sapijonytei.

• Spalio 18, pirmadienį, 7 v.v., jaun. skaučių "Rūtos" dr-vės sueiga skautų būkle. Draugininkė — ps. Asta Saplienė, tel. 769-3811.

• Mindaugo dr-vės informacinė sueiga ir registracija — spalio 18 d., 7 v.v., Prisikėlimo muzikos studijoje. Draugininkas — ps. Linas Saplys, tel. 769-3811.

• Įžodį davė: skaučių — S. Šernaitė, prit. skaučių — R. Murauskaitė.

• Spalio 27, trečiadienį, 8 v.v., ukrainietės skautės kviečia mūsų skautus-tes į laužą, kuris bus jų būstinėj Bloor-Kennedy gatvių sankryžoje.

• LSS tarybos akivaizdinis posėdis šaukiamas spalio 23-24 d.d. Čikagoje, Jaunimo Centre. Iš Toronto į posėdį vyks v.s. T. Augustinas, OFM, v.s. K. Batūra ir v.s. Č. Senkevičius.

• Mindaugo dr-vės rudens iškyla numatoma lapkričio 14 d.

• Vilkiukų iškyla bus High Parke spalio 16, šeštadienį, po šeštad. m-los pamokų. Vaikai renkasi m-los kieme. Esant blogam orui, sueiga bus spalio 18 d. 7 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje. Č. S.

Studentų žinios

• Spalio 19, antradienį, 5.30 v.p.p., St. Michale's College Brennan Hall Lounge įvyks antras klubo susirinkimas. Gabija Juozapavičiūtė skaitys paskaitą "Lietuviškos organizacijos". Taip pat bus diskutuojama "International Night", Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas, kuris įvyks Bostone, "Jaunimo Žiburiai" ir t.t.

• Kviečiame visus atsilankyti į "International Night" spalio 23, šeštadienį, Toronto universitete Erindale College. Toronto studentų klubas dalyvaus ir atstovaus lietuviams. Bus muzika, šokiai, dainos ir vaišės.

Alfonsas A. Garbenis

Per paskutinius 25 metus Al. Garbenis (tėvas) tarnavo Toronto lietuviams namų reikalais. Toliau tarnaus tėvas ir sūnus Garbeniai

Alfonsas Wm. Garbenis, B.A.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

INDIAN GROVE, 2-jų miegamųjų vienaaugštis, nauja šildymo sistema, geras sklypas, garažas, nepertoli nuo Bloor gatvės; palikimas; reikia sumokėti grynais.

INDIAN RD., 19 kambarių, didelis gražus namas, legaliai pakeistas; 5 butai, rūsys, naujas šildymas; didelis sklypas, platus privatus įvažiavimas, mūrinis garažas dviem mašinom; reikia parduoti; palikimas; papiginta kaina.

WESTMINSTER G-VĖ, atskiras 11 kambarių pajamų namas ($131 į savaitę), be to, savininkui butas; parduodama su visais baldais; vienas atviras mortgičius 10%; geras investavimas.

BOUSTEAD, atskiras tributis, 13 kambarių per 3 augštus, vandeniu apšildomas; gilus sklypas, privatus įvažiavimas, 2 garažai; arti Lietuvių Namų ir požeminio.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

DOVERCOURT, atskiras 10 kambarių namas, 3 augštų, vandeniu apšildomas; 3 virtuvės, 2 garažai, labai gilus sklypas; gana žema kaina.

INDIAN GROVE, septyni kambariai per 2 augštu, 4 kambariai pirmajame, 2 virtuvės ir 2 prausyklos; yra įvažiavimas ir garažas; Bloor gatvės susisiekimas; prašoma kaina — $56.500; nuosavybė gerame stovyje.

MARGARETA GATVĖ, atskiras, pilnai sumodernintas 6 kambarių namas; 2 virtuvės, privatus įvažiavimas, garažas; mažas įmokėjimas; arti Bloor gatvės.

BLOOR — DUNDAS. Krautuvė — nuosavybė ir "Laundromat" verslas, dviejų miegamųjų butas viršuje; pajamos virš $16.000 į metus; prašoma kaina — $95.000, įmokėti $40.000.

DUNDAS — DOVERCOURT, pusiau atskiras namas, 3 augštų, "auksiniame" stovyje; 3 virtuvės; vienas atviras mortgičius; nebrangi kaina.

HOLLAND LANDING, tik 35 mylios iš Toronto; naujas 3-jų miegamųjų vienaaugštis, ramioj ir augštoj vietoj; savininkai išsikelia ir sutiktų keisti į namą vakariniame Toronte. Prašo tik $53.000. Puiki proga išeinantiems į pensiją.

WASAGA BEACH (PAŠONĖJE), naujas, vienaaugštis 3-jų miegamųjų namas su gerais ūkio pastatais; 86 akrai derlingos žemės, teka mažas upelis; visai arti Nottawasaga upės; asfaltuotas kelias. Savininkai ima vieną mortgičių. Geras pirkinys.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS

Alfonsas A.	Alfonsas Wm.	Stasys
GARBENIS	GARBENIS	DARGIS
489-1543	769-0656	766-3925

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term .dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 13 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais—nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

SWANSEA, palikimas, 5 kambarių, atskiras mūrinis vienaaugštis; didžiulis kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu; alyva šildomas; gal parduos maždaug už $60.000; greitas užėmimas.
BLOOR — KINGSWAY, palikimas, 6 kambarių, atskiras mūrinis vienaaugštis, alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; apie $12.000 įmokėti; netoli susisiekimo.
RUNNYMEDE — BLOOR rajone, atskiras 7 didelių kambarių namas, 2 virtuvės, prausykla pirmame bei antrame augšte ir rūsyje; vandeniu-alyva šildomas; garažas su 12 pėdų platumo įvažiavimu; apie $20.000 įmokėti; visai netoli Bloor.
INDIAN RD. — BLOOR, didžiulis, 18 kambarių, atskiras, mūrinis, puikus namas, paverstas į 4 atskirus butus, vandeniu-alyva šildomas; 3 garažai; beveik $10.000 metinių pajamų; apie $30.000 įmokėti ir viena skola.
HIGH PARK AVE. — BLOOR, 6 butų atskiras, mūrinis namas, 3 garažai ir 6 automobiliams vieta; apie $16.000 metinių pajamų; prašo apie $50.000 įmokėti.
ETOBICOKE, vos keliolikos metų senumo dvibutis; kiekvienas butas po 6 kambarius — 3 miegamuosius; užbaigtas rūsys, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina tik $87.500; $15.000 įmokėti ir viena skola.

Pranas Kerberis

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
Toronto Real Estate Board narys
1055 Bloor Street West
A. (Blue) Bliūdžius
Telefonai 534-9246, namų 537-2291
- ☆ rezidenciniai
- ☆ komerciniai
- ☆ investacijos
- ☆ mortgičiai
- ☆ įkainojimas
- ☆ namų drauda

Iš geriausios odos moteriški ir vyriški odiniai apsiaustai pasiūti arba pagal užsakymą.
SMITH'S SPORTSWEAR 1552 Bloor St. W. Toronto, Ontario Tel. 531-2611

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

BRAZINSKAI ČIKAGOJE

Pranas ir Algirdas Brazinskai rugsėjo 26 d. pirmą kartą atvyko į laisvojo pasaulio lietuvių sostinę Čikagą, kur bandė užmegzti artimesnį ryšį su lietuviais. Oficialių, platesnės apimties sutiktuvių Brazinskams, beje, čia nebuvo surengta. Spalio 2 d. abu Brazinskai dalyvavo "Laisvosios Lietuvos" laikraščio 30 m. sukakties pokylyje naujuose šaulių namuose, kur gausiai susirinkusiai lietuvių visuomenei jie tarė žodį. Kaikam keista, kad Brazinskai, VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūno sušauktoje konfeerncijoje Niujorke, plačiai kalbėdami apie savo odisėją ir jų gelbėtojus, mažiausiai minėjo BALFo cv pirm. M. Rudienės pavardę. Kiek žinoma, ši moteris ir jos vadovaujama organizacija padėjo daugiausia pastangų Brazinskams išvežti iš Turkijos. Savo laiku tam uždaviniui atlikti planą buvo paruošusi ir PLB valdyba.

DAINOS PASAULYJE

Rugsėjo 26 d. Jaunimo Centre įvykęs sol. Romos Vilčinskaitės-Mastienės dainų ir operų rečitalis praėjo su gražiu pasisekimu. Rečitalį labai teigiamai įvertino kompoz. Vl. Jakubėnas ir taip pat visuomenė, užpildžiusi didžiąją JC salę. Sol. R. Mastienė kartas nuo karto pasirodo įvairiuose lietuvių renginiuose, dainuoja Čikagos Lietuvių operoje, praėjusią žiemą buvo nuvykusi į P. Ameriką, kur davė keletą koncertų vietos lietuviams. Čikagiškiame rečitalyje jai akompanavo muz. A. Kučiūnas, po ilgesnės pertraukos vėl grįžtąs į sceną. Šį sezoną muz. A. Kučiūnas vėl diriguos Čikagos Lietuvių Operos statomą kūrinį.

Spalio 31 d. didžiojoje JC salėje dainos rečitalį Čikagos ir apylinkių lietuviams atliks sol. Praurimė Krasauskaitė-Ragienė, DePaul universiteto muzikos mokyklos ir Čikagos konservatorijos absolventė, dainavimo meną toliau studijuojanti pas muzikos pedagogę sol. I. Motekaitienę. Sol. Praurimė Ragienė mūsų scenose nėra naujokė. Scenos karjerą pradėjusi vaikų teatre V. Vokietijoje, ji, kaip dainininkė, buvo įjungta į daugelį svarbių vaidmenų "Pirmyn" choro statomose operetėse. Vėliau, kaip talentingai gydytojo žmonai, atsidarė durys į amerikiečių scenas. Sol. P. Ragienė spalio 31 d. rečitalio pelną skiria Dr. P. Daužvardžio Fondui jauniesiems lietuvių spaudos ir radijo darbuotojams ugdyti. Po rečitalio solistė rengiasi vykti į P. Ameriką koncertams. Malonus balsas, graži solistės laikysena scenoje, vis ryškėjanti pažanga dainavimo mene sol. P. Ragienę daro tikrai populiarią lietuvių visuomenėje.

Tiek sol. R. Mastienę, tiek ir sol. P. Ragienę turėtų išgirsti ir Kanados lietuviai savosiose scenose.

Spaudoje neseniai buvo paskelbta oficiali žinia, kad veterano "Pirmyn" choro vadovavimą perimti, praėjusią vasarą mirus jo ilgamečiam dirigentui muz. K. Steponavičiui, pakviestas kompoz. Darius Lapinskas. Tai tikrai netikėta staigmena tiems, kurie domisi muzika. Juk D. Lapinskas ne kopijuotojas tarptautinių žinomų muzikinių veikalų, bet jų kūrėjas su savitu moderniu "lapinskišku" atspalviu. Todėl atrodo, kad naujo dirigento vadovybėje chorui teks pasukti jau visai kitokiu keliu, nors minima, kad D. Lapinskui teks atlikti ir kaikurias gastroles dar su a.a. muz. K. Steponavičiaus scenai paruoštomis operetėmis. Už šį sprendimą "Pirmyn" choro vairuotojus reikia nuoširdžiai pasveikinti.

Tuo tarpu "Dainavos" ansamblis muz. A. Jurgučio vadovybėje pradėjo repetuoti naują muzikinį veikalą. Šiam veikalui libretą parašė rašyt. N. Jankutė-Užubalienė. "Dainavos" ansamblis, o taip pat ir Čikagos Lietuvių Opera repeticijoms renkasi Jaunimo Centre.

LIGA IR MIRTIS

Spalio 1 d. pasklido žinia, kad sunegalavo kun. J. Borevičiaus, SJ, širdis, kad skubiai buvo išvežtas į ilgoninę ir kad jo net lankyti negalima ... Buvęs žinomas nepriklausomybės laikais Panevėžio sportininkas Povilas Sobieskis rugsėjo 25 d. nuvažiavo į "Draugą" pasiimti ten dirbančios žmonos, atrodė linksmas ir sveikas, bet rugsėjo 26 d. rytą savo namuose staiga sukrito. Jį ištikęs širdies smūgis, jau nebe pirmas gyvenime, buvo totalinis. Tik prieš porą savaičių buvau juos su žmona susitikęs liet. jėzuitų koplyčioje. Povilo veidas atrodė toks pat jaunas, kaip anomis jo sportavimo dienomis Panevėžyje. Jis buvo vienas iš pačių geriausių futbolo žaidėjų Panevėžyje, savo metu priimtas ir į valstybinę Lietuvos futbolo rinktinę. Apie 1950-51 m. P. Sobieskis su savo broliu Stasiu dar žaisdavo futbolą Čikagos komandose. Brolis Stasys, JAV armijos veteranas, daug iškentėjęs japonų nelaisvėje, prieš kelis metus mirė. Rugsėjo 26 d. amžinybėn iškeliavo ir Povilas Sobieskis, palikęs liūdinčią žmoną, dukrą ir sūnų. Palaidotas liet. Šv. Kazimiero kapinėse. Abu Sobieskiai buvo gimę JAV, bet užaugę ir išsimokslinę nepriklausomoje Lietuvoje.

REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ!

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS VAKARAS

Toronto Lietuvių Namuose, KARALIAUS MINDAUGO MENĖJE, lapkričio 13, šeštadienį, 7 val. vak.

Programoje: humoristas Antanas Gustaitis, tautinių šokių grupė "Atžalynas", spaudos karalaitės rinkimas.

Turtinga loterija, įvairus bufetas.
Šokiams gros visų mėgstamas orkestras.
Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

Bilietai — suaugusiem $4, studentam ir pensininkam — $3. Jie gaunami: V. Bačėno įstaigoje 533-3531, Margio vaistinėje, TLN (K. Daunys, 533-9030), "Paramoje", pas K. Baroną Hamiltone ir pas kitus platintojus.

"N. Lietuvos" vakarui rengti komitetas

TORONTO UNIVERSITETO LIETUVIŲ STUDENTŲ KLUBAS

spalio 23, šeštadienį,

Toronto universiteto Erindale kolegijoje dalyvaus tautybių

VAKARE ("International Night")

Bus įvairių tautybių programa, tautiniai šokiai, dainos muzika, parodos ir vaišės. Lietuviams atstovaus TULK su lietuviška programa. Visi kviečiami atsilankyti —

RENGĖJAI

Kanados Lietuvių Diena

(Atkelta iš 8-to psl.)

Roch ir A. Ambrozaitis. Jis atliko vien lietuviškus kūrinius. Kaip ir bazilikoje, skambėjo stipriai ir žavėjo gausius žiūrovus dainos gaivumu.

* * *

Šį kartą nebuvo jokių prakalbų. Garbės svečiai buvo tik pristatyti (gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, VLIKo atstovas J. Valaitis, KLB pirm. J. R. Simanavičius).

Vienintelę prakalbą pasakė rengėjų vardu pirm. J. Šiaučiulis, visiems išreikšdamas padėką. Gausūs koncerto dalyviai, išsirikiavę scenoje ir apie ją, dvelkė jaunumu ir stipria ateities viltimi. Koncertas baigtas visų bendrai giedamu Lietuvos himnu. Vakare jaunimas turėjo atskirą pobūvį Šv. Kazimiero par. salėje, o rengėjai, talkininkai bei įvairūs pareigūnai — vaišes Karalienės Elzbietos viešbutyje.

Taip baigėsi XXII Kanados Lietuvių Diena, gaiviai nuskambėjusi, pasižymėjusi naujumu, jauna dvasia ir palikusi malonų įspūdį, išlyginantį kaikuriuos trūkumas.

Lietuvių Dienos proga išleistas leidinys, redaguotas J. Narbuto. Dailus viršelis — dail. R. Bukausko. Jame išspausdinti Kvebeko valdžios atstovų, lietuvių veiksnių vadovų sveikinimai, Montrealio lietuvių veiklos aprašymas, dalyvaujančių ansamblių veikla, A. Rinkūno straipsnis "Sėkmės ir nesėkmės", įdėta daug nuotraukų ir skelbimų. R.

J. Narūnė-Pakštienė, kuri vasaros metu ilgesnį laiką viešėjo Toronte, "Draugo" dienraštyje išspausdino keletą reportažų apie lietuvių institucijas bei jų veiklą. Jos palydovė stud. R. Vertelkaitė padarė daug nuotraukų, bet, gaila, jos prie reportažų nepasirodė. J. Narūnė yra autorė kelių knygų vaikams ir atsiminimų. Šiuo metu ji tęsia savo atsiminimų rašymą Floridoje, Miami Beach, kur pastoviai gyvena.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo aktyvai jau peršoko 10 milijonų dolerių, ir š. m. rugsėjo mėnuo užbaigtas su $10.091.550,00 balansu. Šiais metais aktyvai padidėjo $1.329.000,00. Š.m. rugsėjo mėn. 29 d. suėjo 14 metų, kai buvo pradėtos bankinės operacijos. Tai jauniausias lietuvių kredito kooperatyvas, kuris savo augimu pralenkė kitas šios rūšies finansines įstaigas. Tai pasiekta narių parodytu pasitikėjimu ir finansine vadovybės politika — siekti ne pelno, bet duoti nariams geriausius patarnavimus, mokant augščiausias palūkanas už indėlius ir imant mažiausius nuošimčius už paskolas.

Nuo rugsėjo 1 d. pakeistos darbo valandos — įstaiga atidaryta ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 8 v.v. (buvo iki 7 v.v.), šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (buvo iki 12 v.). Kitomis dienomis įstaiga atidaryta anksčiau nusistovėjusia tvarka.

Parduodame loterijų bilietus: "Loto Canada" po $10, "Provincial" — po $5 ir "Wintario" — po $1. Jau yra ir laimingų narių, kurie laimėjo iki $10.000.

Spalio 31 d. komerciniai bankai prirašo palūkanas už taupomąsias sąskaitas. Tai geriausias laikas šias taupmenas perkelti į mūsų banką, nes mūsų patarnavimai nemokami, palūkanos augštesnės, o pelno dalis skiriama organizacijų veiklai paremti. Spalio pabaigoje malonėkite atnešti savo banko knygelę, ir mes sutvarkysime perkėlimą.

Vedėjas

VKLS Toronto skyrius spalio 10 d. paminėjo Spalio 9-tąją. Parapijų šventovėse buvo atlaikytos Mišios už žuvusius ir kentėjusius tautiečius kovoje už Vilnių. Lietuviškoje radijo programoje buvo transliuotas atitinkamas pranešimas, muzika ir Stp. Varankos kalba. Spalio 17, sekmadienį, bus iškilmingas Vilniaus Dienos minėjimas Hamiltone.

TORONTO

Charismatinis Lietuvių Maldos Būrelis nori supažindinti visuomenę su savo veikla. Jis spalio 23 d., nuo 2 iki 6.30 v.v., seselių namuose, 57 Sylvan Ave., rengia specialią popietę. Pirmoje dalyje bus supažindinimas su charismatiniu atsinaujinimu, gvildenama maldos reikšmė kasdieniniame gyvenime. Šv. Dvasios veikimas bei supratimas, šūkio "Kristus yra Viešpats" reikšmė. Antroji dalis prasidės po pertraukos 5 v. kun. J. Bacevičiaus, OFM, žodžiu apie Šv. Rašto supratimą ir jo reikšmę. Popietė baigsis šv. Mišiomis, per kurias pirmoji dalis, žodžio liturgija, bus praplėsta didesniu dalyvavimu maldoje.

Lenkų rašytojo W. Reymonto vardo fondas, minėdamas jo mirties 50 metų sukaktį, nutarė įteikti High Parko viešajai bibliotekai įrašą — plaketę š.m. spalio 23 d. Taip pat jis įteiks lenkiškų knygų siuntą, nes toje apylinkėje gyvena daug lenkų, kurie naudojasi šia biblioteka. Dovanoms įteikti pakviestas dr. S. Haidasz. Įteikimo iškilmę organizuoja Nobelio premijos laureato W. Reymonto fondas ir bibliotekos rėmėjai.

Kviečiame jaunuolius 18-30 metų (bestudijuojančius, dirbančius ar šeimas auginančius) spalio 24 d., 7 v.v., specialiam suėjimui seselių namuose, 57 Sylvan Ave. Vakaro centras bus šv. Mišios, paruoštos specialiai šiam suėjimui. Be to, tai proga pabendrauti ir pasidalinti mintimis kaip suburti šio amžiaus jaunimą tikėjimo vertybę gilinant.

Rezistencinė sovietinių kraštų literatūros paroda atidaryta Toronto universiteto bibliotekoje "Robarts Library". Ji veiks iki lapkričio 10 d. Joje išstatyti disidentų raštai, išleisti savieigos būdu arba užsieniuose. Daugiausia jų turi rusai, ukrainiečiai, čekai, jugoslavai. Yra taipgi nedidelis lietuvių ir kitų baltiečių skyrius. Biblioteka ir paroda atidaryta kasdien nuo 8.30 v.r. iki 11 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v.r. iki 5 v.v. Sekmadieniais uždaryta. Telefonas informacijai — 978-2294.

Šv. Jono lietuvių kapinėse šiuo metu ruošiami pamatai naujiems paminklams. Kapinių lankymas Vėlinių proga bus spalio 31, sekmadienį, 3 v.p.p.

Inž. J. Danys iš Otavos dalyvavo tarptautiniame savo profesijos darbuotojų suvažiavime Cambridge, Britanijoje. Taip pat jis aplankė Romą, tenykštę lietuvių koloniją ir atsiuntė sveikinimą "TŽ".

"T. Žiburių" spaudos balius bus 1977 m. vasario 5 d. Anapilio salėje. Su juo jungiama ir loterija. Jai telkiami vertingi laimikiai. Kreipiamasi į dailininkus, verslininkus ir kitus spaudos rėmėjus, prašant laimikių būsimai loterijai.

Jungtinių Tautų savaitę spalio 24-30 paskelbė Toronto burmistras D. Crombie. Tuo būdu norima paminėti 31-sias JT metines ir Kanados įnašą į tarptautinį gyvenimą, juoba, kad Kanados atstovas W. H. Barton bus Saugumo Tarybos narius. Spalio 24, sekmadienį, 2.30 v.p.p., miesto rotušėje (Rotundoje) rengiama speciali iškilmė. Meninę programą atliks Toronto korėjiečių vaikų choras, graikų tautinių šokių grupė, portugalų taut. šokių grupė, Lawrence Park Collegiate gimnazijos choras. Iškilmę rengia Jungtinių Tautų Draugija Kanadoje.

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" naujoji valdyba posėdžiavo spalio 5 d. Anapilyje. Visų pirma pasiskirstė pareigomis. Ligšioliniam pirmininkui P. Bražukui atsisakius tęsti pirmininkavimą (tas pareigas ėjo apie 10 metų), pirmininku išrinktas dr. S. Čepas, reikalų vedėju — J. Andrulis. Kiti nariai pasiliko senose pareigose: vicepirmininku — A. Bumbulis, vicepirmininkais ex officio — klebonai kun. P. Ažubalis ir kun. Aug. Simanavičius, OFM, sekretore — F. Urbonienė (buvusi "TŽ" administratorė), iždininku — P. Bražukas, nariais jaunimo reikalams — inž. Algis Čepas ir Almis Kuolas. Tolimesnėje posėdžio eigoje aptarti būsimo "TŽ" spaudos baliaus, loterijos ir kiti reikalai.

Spaudos balius, rengtas iniciatorių komiteto Londone, Ont., spalio 9 d., nežiūrint labai blogo oro, ilgojo savaitgalio, kitų renginių, buvo sėkmingas tiek dalyvių skaičiumi, tiek savo programa, tiek nuotaika. Iš "TŽ" darbuotojų dalyvavo buvęs KLK Kultūros Dr-jos "Žiburiai" pirm. P. Bražukas, kuris tarė pasveikinimo žodį, R. Bražukienė su savo atžalynu, vicepirm. A. Bumbulis, reikalų ved. J. Andrulis, administracijos atstovė S. Andrulienė, buvęs "TŽ" adm. St. Dargis, rev. kom. pirm. Vyt. Montvilas, p.p. Skrebūnai ir kiti. Žodžiu, torontiečių delegacija buvo gana gausi.

Papildomai pranešama, kad E. Girdausko ir R. Radzevičiūtės vestuvėse dalyvavo ir jaunamartės tetos iš Čikagos — V. Vainauskienė, G. ir D. Šilingaitės.

MEDUS --
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario
Tel. 533-5454
Lietuviams daroma NUOLAIDA

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Įvairūs siuntiniai ir dovanos
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

'the helpful bank' taupymui
Geras panaudojimas pinigų reiškia, kad jie uoliai dirba jums.
"Royal Bank of Canada" turi taupymo programą, kuria gali pasinaudoti kiekvienas. Ji vadinama "Bonus Savings Account" ir moka geras palūkanas, taip kad jūsų santaupos gali padidinti pajamas.
Jūs galite atidaryti "Bonus Savings Account" kiekviename Royal Bank skyriuje, kur jūs taip pat galite sužinoti apie visas kitas mūsų turimas bankines paslaugas.
Kadėl tad nenueiti į artimiausią Royal Bank skyrių dar šiandieną? Ten rasite paslaugius bei draugiškus tarnautojus, pasiruošusius padėti jums pasirinkti tinkamiausias Royal Bank paslaugas ir patarti, kaip geriausiai tvarkyti jūsų pinigus.
Kai ateisite, pamatysite, kodėl Royal Bank yra žinomas kaip "the helpful bank".
ROYAL BANK
the helpful bank

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W., Toronto, Ontario M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

Telefonai:
743-0100 arba 233-3323
Užmiesčio nuosavybės: ūkiai, sklypai, žemės investacijos
FRANK BARAUSKAS, F.R.I., R.P.A.
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor
3828 Bloor Street West • Islington, Ontario

Florida: West Palm Beach, Singer Island, Juno Beach
NAMAI, DVIBUČIAI, DAUGIABUČIAI (condominiums)
ROBERT DATZ, Associate of GE. Richman Realty
Raštinės telefonas 305/844-5500, namų: 305/848-3606
(su Prano Barausko rekomendacijomis)

W. G. DRESHER
BARAUSKAS INS. AGENCY LTD.
REAL ESTATE • REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v,v,
šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Kun. Jono Staškaus, sėkmingai šioje parapijoje ir Toronto kolonijoje dirbusio 13 metų, išleistuvės įvyks šį sekmadienį, spalio 17 d., 4 v.p.p., Anapilio salėje. Rengėjai, ypač rengėjos — Anapilio moterų būrelis, nori iš anksto žinoti dalyvių skaičių dėl maisto paruošimo. Labai prašoma pakvietimus įsigyti kiek galint anksčiau. Ponioms, kurios sutiks atnešti pyragų, rengėjai iš anksto yra labai dėkingi. Apie tai pranešti vienai šių ponių: A. Ščepavičienei RO 6-3726, B. Mažeikienei 274-4322, S. Petraitienei RO 7-5526.

— Pradedamos tikybos pamokos vaikams, besiruošiantiems pirmajai Komunijai. Pirmoji pamoka bus spalio 24, sekmadienį, po 11 v. pamaldų. Mokys lietuvaitės seselės.

— Mirus a.a. Aušrai Marijai Sapijonytei, velionės motinai, broliui ir visiems giminėms nuoširdi užuojauta.

— Spalio 24 yra misijų sekmadienis.

— Mišios: šį sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Balį Puriuškį, 11 v. — už a.a. kun. Joną Sprainaitį, A. Riekumą ir K. Valiulienę

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Antradienį, 8 v.v., tarybos posėdis šventovės patalpose.

— Sekmadienį Padėkos šventės pamaldos, moterų draugijos pietūs bei 1976 metų konfirmandų priėmimas. Tikimės gausaus atsilankymo. Padėkos pietūs įvyks Lietuvių Namuose. Visi parapijos svečiai, rėmėjai bei parapijiečiai iš arti ir toli nuoširdžiai skatinami atsilankyti. "Dėkokime Dievui, nes Jis yra geras, ir Jo meilingumas trunka per amžius".

Lietuvių Namų žinios

— Praėjusio sekmadienio popietėje dalyvavo apie 120 asmenų. Iš toliau atvykusių svečių knygoje tepasirašė Juozas ir Aldona Baranauskai iš Čikagos. Sekmadienio popietėse veikiantis kioskas pardavė lietuviškų rankdarbių už apie $200.

— LN parduoda labai mažai naudotas virtuvės spinteles. Jos yra visai gerame stovyje ir galėtų tikti kiekvienam gyvenamam namui. Suinteresuoti prašomi skambinti 533-9030.

— LN bibiloteka dėkoja Broniui Bražiūnui už paaukotas bibliotekai knygas "Lietuvos pinigai".

— LN 25-čio dovanai koncertinio fortepijono vajaus vykdytojai iki šiol surinko apie $500. Koncertinį fortepijoną išrinkti sutiko muzikai Stasys Gailevičius ir Jonas Govėdas. Reikalui esant, jiem padėti pažadėjo sol. V. Verikaitis ir J. R. Simanavičius.

— Spalio 17 d. įvyks informacinis LN susirinkimas. Visi lietuviai kviečiami atsilankyti. Dalyviai bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

— Marikė Kunkienė LN padovanojo gražų paveikslą. LN už dovaną dėkoja.

— Pensininkų klubo pamaldos už mirusius įvyks lapkričio 1, Visų Šventų dieną, pirmadienį, 11.30 v.r., Prisikėlimo parapijos šventovėje. Tuojau po pamaldų, 1 v.p.p., LN Gedimino pilies menėje įvyks bendri pietūs. Jų kaina — $3. Pakvietimai gaunami klubo patalpose pas St. Paciūną.

— LN Nario įnašus sumokėjo: Adelė Gedminas iš Hamiltono ir V. L. po $100, Elmis Birgiolas papildė $90 ir Vladas Makusa papildė $10.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Spalio 6 d. iš mūsų šventovės palaidota "Aušros" sporto klubo ir stovyklų veikėja Aušra Sapijonytė, 31 metų amžiaus. Motinai Bronei Sapijonienei, broliui Algiui, senelei T. Balnienei ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

— Susituokė Irena Vaišnoraitė ir Gino Spizzirri. Santuokai rengiasi Dana Teresė Lorencaitė ir Michael J. Neil.

— Pakrikštyta Lydija, Renata, Aušra — Algimanto ir Virginijos Žaliauskų dukrelė.

— Pirmos Komunijos pasiruošimo pamokos prasidės lapkričio 7 d., po 10 v. Mišių pas seseles. Kviečiame tėvus tą dieną atvesti vaikučius ir užregistruoti.

— Parapijos berniukų chorui dar reikia b a l s i n g ų berniukų 7-13 metų amžiaus. Repeticijos būna sekmadieniais, 9 v. ryto, ateitininkų kambaryje (Muzikos studijoje).

— Atskiro įėjimo į mūsų šventovę darbai jau pradėti. Maloniai prašome dar neprisidėjusius prie šventovės atnaujinimo darbų vajaus tai dabar padaryti.

— Metiniame pirmojo pensininkų būrelio susirinkime išrinkta nauja valdyba: J. Daunys, J. Daunienė, U. Genčiuvienė, T. Valadkienė ir A. Vasiukevičienė.

— Mišios šeštadienį, 8 v. — už Valeriją Gražienę, užpr. K. D. Manglicų; 8.30 v. — už Antaną Balnį, užpr. žmonos; 9 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienės; 9.30 v. — už Petrą Augustinavičių, užpr. žmonos; sekmad., 8 v. — už Anelę Vaičienę, užpr. V. Dranginienės; 9 v. — už Antaną Sapijonį, užpr. G. E. Kuchalskių; 10 v. — už Mariją, Antaną, Juozą ir Tadą Bumbulius, užpr. M. A. Bumbulių; 11.30 v. — už parapiją; 7 v.v. — už Gintautą Indrišiūną, užpr. tėvų.

KLB Toronto apylinkės tarybos posėdis šaukiamas spalio 19, antradienį, 7.30 v.v., Lietuvių Namuose. Apylinkės valdyba, kurios dvejų metų veiklos kadencija baigiasi spalio 20 d., padarys savo veiklos pranešimus. Bus renkama nauja apyl. valdyba. Rinktųjų apylinkės tarybos narių sąrašas: A. Puteris, P. Ažubalis, J. Karasiejus, A. Kuolas, A. Prakapas, J. Čeponkutė, V. Bireta, J. R. Simanavičius, R. Žilinskienė, L. Gustainytė, M. Rusinas, K. Kaknevičius, V. Lenauskas, A. Abromaitytė, R. Dilkutė, V. Balsienė, A. Valiulis, J. Nešukaitis, Č. Senkevičius, H. Simanavičienė, L. Šeškus, M. Vasiliauskienė, V. Dauginis, J. Jankaitis. J. Čeponkutei ir V. Lenauskui išvykus į JAV, į tarybą nariais jų vietoje pakviesti pirmieji du kandidatai E. Pakštas ir G. Lapienė. Be rinktųjų tarybos narių, tarybos posėdžiuose dalyvauja Toronto lietuviškų organizacijų bei institucijų pirmininkai ar jų atstovai, prieš tai susimokėję $10. Apyl. valdyba prašo visus jausti pareigą dalyvauti posėdyje.

Apylinkės valdyba

"Gintaras" dėkoja kredito kooperatyvui "Parama" už $100 ansamblio veiklai.

Pranas Lekšas, senosios imigracijos lietuvis, serga Šv. Juozapo ligoninėje.

LIETUVIAI, DĖMESIO!

Neužmirškite ateiti į

Toronto Lietuvių Namų

INFORMACINĮ SUSIRINKIMĄ,

kuris įvyks LIETUVIŲ NAMUOSE,

Karaliaus Mindaugo menėje

spalio 17, sekmadienį, 4 v.p.p.

Būsite painformuoti apie Lietuvių Namų veiklą ir pavaišinti kavute su pyragaičiais.

LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

PRIVAČIAI PARDUODAMAS dviejų miegamųjų vasarnamis su dviem įrankių pašiūrėm (tool sheds). Privati, medžiais apaugusi vieta netoli Sutton miestelio, Simcoe ežero ir valdiško parko 60 x 250 pėdų sklypas. Skambinti tel. 889-0748, Thornhill, Ontario.

GĖLĖS ĮVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

ARIZONOS PHOENIXAS ir apylinkės yra labiausiai mėgstami dėl sauso, šilto ir saulėto oro. Be to, nuosavybių kainos yra daug žemesnės negu kitur. Kreiptis: D. Zakaras, Century 21 Realty, 8528 N. 7 St., Phoenix, Arizona 85020, USA.

Kas aukoja lietuviškai spaudai, remia gyvybines lietuvybės pastangas.

Baltiečių Moterų Taryba rengia jungtinę lietuvių, latvių ir esčių (viso 15-kos) dailininkių kūrinių parodą ir kviečia visus ją aplankyti. Paroda bus Prisikėlimo par. Parodų salėje. Lankymo laikas: spalio 16 d., 4 v.p.p. (atidarymas) iki 8 v.v., spalio 17 d. nuo 10 v.r. iki 4 v.p.p.

PADĖKA

Nuoširdžiausias ačiū visoms rengėjoms už pastangas ir sunkų darbą, ruošiant man tokį gražų ir naudingą mergvakarį. Nuoširdžiai dėkoju visom viešniom, kurios prisidėjo prie mano mergvakario. Esu labai dėkinga už jūsų atsilankymą.

Ši diena pasiliks man visados brangi ir niekuomet nepamirštama. Dar kartą didelis ačiū visoms rengėjoms ir viešnioms už tokį gausų ir turtingą kraitį.

Loreta Smolskytė

Maloniai kviečiame dalyvauti

kunigo Jono Staškaus

IŠLEISTUVĖSE

spalio 17, sekmadienį, 4 v.p.p., ANAPILIO salėje

Įėjimas — $8 asmeniui
Kvietimai gaunami abiejų parapijų patalpose po pamaldų sekmadieniais arba kreipiantis į p. Norkienę tel. 767-6247 arba p. Ščepavičienę tel. 766-3726.

ANAPILIO TARYBA

Toronto Lietuvių Namai kviečia visus į

25 METŲ JUBILĖJŲ

spalio 23, šeštadienį, 6.30 v.v., KARALIAUS MINDAUGO MENĖJE, 1573 Bloor St. W., Toronto

- *MENINĖJE PROGRAMOJE:*

Aktorius V. Žukauskas
Sol. J. Sriubiškienė
Sol. V. Verikaitis
Akomp. J. Govėdas

- *Sveikinimai*
- *Šilta vakarienė su vynu*

Šokiai, kava, saldumynai.

Veiks baras.

ĮĖJIMAS: $15.00 asmeniui, $10.00 pensininkams ir studentams

LIETUVIŲ NAMAI

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į ateitininkų tėvų komiteto rengiamą tradicinį

Havajų vakarą

spalio 23, šeštadienį, 7 v. vakaro,
Prisikėlimo parapijos auditorijoje

Įėjimas — $4, moksleiviams ir pensininkams — $2

Gros puikus šokių orkestras, pasirodys "Atžalyno" tautinių šokių grupė, bus turtinga loterija, įvairūs gėrimai.

RENGĖJAI

Spalio 23 ir 24 dienomis Lietuvių Namų

GEDIMINO PILIES MENĖJE (1573 Bloor St. W.) RENGIAMA

keramikos - taikomosios dailės PARODA

Dalyvauja:
Gražina Balsienė *Gražina Krašauskienė*
Sofija Pacevičienė *Eugenija Valiūnienė*

ATIDARYMAS — spalio 23, šeštadienį, 5 valandą po pietų.
LANKYMO LAIKAS: spalio 23 d. — 4 v.p.p. iki 9 v.v., spalio 24 d. - 12 v. iki 5 v.p.p.
Rengia — LN Moterų Būrelis

TRADICINIAI METINIAI SPORTO KLUBO "VYTIS"

ŠOKIAI

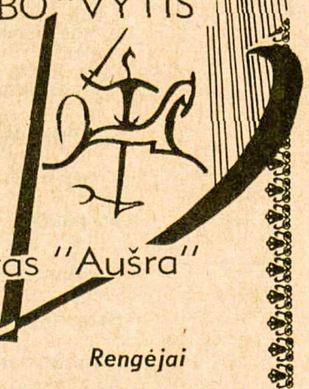

įvyks **Anapilyje spalio 30, šeštadienį**

Programoje: Windsoro mergaičių kvartetas "Aušra"

- *Gros A. Kaminsko orkestras.*
- *Bus bufetas, loterija*
- *Įėjimas — $5.00, studentams — $3.00*
- *Pradžia — 7 valandą vakaro*
- *Visi maloniai kviečiami.*
- *Stalus galima užsakyti skambinant telefonais 769-1254 arba 622-4742.*

Rengėjai

Spalio 30 – 31 dienomis *mažojoj ANAPILIO salėj*

rengiama

DARBŲ PARODA

keramikės VALENTINOS BALSIENĖS ir dailininkės REGINOS ŽIŪRAITIENĖS

Atidarymas – spalio 30, šeštadienį, 4 val. po pietų.

Maloniai kviečiame atsilankyti — *Anapilio Moterų Būrelis*

PADĖKA

Labai nuoširdžiai dėkoju visom rengėjom už suruoštą man tokį gražų mergvakarį. Ypatinga padėka Z. Tumosienei už leidimą pasinaudoti butu ir J. Sriubiškienei už atskirą dovaną. Taip pat nuoširdi padėka visom prisidėjusiom už puikias dovanas. Jūsų sukrautas kraitis liks man ilgai neužmirštamas.

Visom dėkinga — **Dana Lorencaitė**

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

JIEŠKOMA LIETUVĖ MOTERIS prižiūrėti 5 mėnesių kūdikiui mūsų namuose su galimybe gyventi vietoje. Skambinti tel. 277-1128 Mississauga, Ontario.

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

Kanados Lietuvių Diena

Pirmoji tokia šventė Montrealyje, kurioje nebuvo prakalbų

Pagrindinė Kanados Lietuvių Diena buvo spalio 10-ji, bet apie ją telkėsi visa eilė kitų renginių. Pirmasis jų buvo spalio 8 d. — tai simpoziumas, kurį organizavo, rengėjų komiteto pavesta, Irena Lukoševičienė. Ten buvo gvildenamas lietuvių dalyvavimas Kvebeko provincijos gyvenime. Dalyvavo apie 50 asmenų, kurių tarpe buvo keletas prancūzų bei provincinės vyriausybės atstovų. Diskusijos vyko daugiausia prancūzų kalba. Lietuviai jose gana aktyviai reiškėsi. Prancūzų atstovai pageidavo aktyvesnio lietuvių įsijungimo į vietinį jų gyvenimą.

* * *

KLB krašto tarybos suvažiavimas įvyko spalio 9 d. Išklausyti krašto valdybos pranešimai apie atliktus darbus, apylinkių valdybų pranešimai, svarstyta ateities veikla. Nors tai buvo paskutinė šios tarybos sesija, nes 1977 m. pavasarį įvyks naujos tarybos rinkimai, visdėlto įsipareigota trim dideliem įvykiam 1978 metais Kanadoje: PLB seimui, dainų šventei ir sporto olimpiadai. Suvažiavimui pirmininkavo J. Šiaučiulis iš Montrealio, A. Ratavičienė iš Delhi ir V. Bireta iš Toronto. Dalyvavo 18 rinktų tarybos narių, 8 apylinkių pirmininkai, garbės teismo pirmininkas, du nerinkti krašto valdybos nariai ir du jaunimo sąjungos atstovai, iš viso 31 atstovas su balsavimo teise. (Plačiau — sekančiame "TŽ" numeryje).

* * *

Visą spalio 9 d. vyko krepšinio rungtynės, kuriose dalyvavo Hamiltono Kovas, Montrealio Tauras, Ročesterio Sakalas, Toronto Aušra ir Vytis. Rungtynes laimėjo Kovas. Apie tai sporto veikėjai, reikia tikėtis, parašys smulkiau.

Šeštadienio vakare, nežiūrint labai lietingo oro, įvyko didysis balius erdvioje mokyklos salėje, kurion susirinko keli šimtai lietuvių iš įvairių Kanados ir net JAV vietovių. Ypač gausu buvo jaunimo — tai daugiausia ansamblių nariai.

Toje pačioje salėje buvo surengta ir dailės paroda. Ji buvo gana kukli, apsiribojanti daugiausia vietiniais Montrealio lietuvių dailininkais. Joje buvo išstatyti kūriniai šių dailininkų: T. Valiaus (be rėmų), O. Sablinskienės, A. Vazalinsko, K. Bendžiūtės, A. Pakalniškienės, G. Kongelienės, Pr. Baltuonio. Nors pavardės mažai girdėtos, išskyrus T. Valiaus ir Pr. Baltuonio, tačiau visi jie ir jos verti platesnio dėmesio. Iš viso LD proga reikėtų rengti žymiai platesnės apimties parodas, kuriose atsispindėtų visų Kanados lietuvių dailininkų tapyba bei turimi talentai.

* * *

Sekmadienio pamaldos įvyko didingoje Šv. Juozapo bazilikoje, talpinančioje 2000 maldininkų. Susirinko apie 1000 lietuvių, ir bazilika atrodė apypilnė. Mišias atnašavo kun. V. Martinkus, kun. J. Kubilius, SJ, kun. St. Kulbis ir kun. Pr. Gaida. Pamokslą pasakė kun. V. Martinkus iš JAV, iškeldamas lietuvių tautos kovą už laisvę ir mūsų įnašą. Giedojo jungtinis choras, sudarydamas pakilios rimties nuotaiką. Solo giedojo G. Čapkauskienė, kurios uždavinį labai sunkino erdvės didumas. Kaikurie dalyviai pasigedo iškilmingesnės procesijos (organizacijų atstovų, vėliavų, aukų atnešimo), patriotinių giesmių ir Lietuvos himno. Pamaldų laikas (9.45 v.r.) nevienam buvo perankstyvas. Šiaipjau pamaldų surengimas vienoje vietoje ir dargi tokioje iškilioje buvo labai geras sumanymas.

Evangelikams pamaldas laikė 12 v. kun. A. Žilinskas, atvykęs iš Toronto.

* * *

LD koncertas buvo surengtas labai puikioje salėje Claude Champagne. Ir čia susirinko galbūt arti 1000 tautiečių. Puikiai sudėstytą programą atliko jaunimo ansambliai, solistai, du orkestrai (Montrealio ir Toronto), jungtinis choras (abiejų Montrealio parapijų). Koncertą punktualiai be jokių pranešimų pradėjo jaunimo ansambliai, per salę įžygiavus merginoms su žibintais, kurie priminė Lietuvos šviesą olimpiniais metais. Ištisą valandą scenoje plaukė vienas šokis po kito. Keturios tautinių šokių grupės (Montrealio ir Toronto "Gintarai", Hamiltono "Gyvataras" ir Londono "Baltija"), sujungtos lyg ir į vieną vienetą, labai darniai, sklandžiai ir gyvai atliko šokių pynę, kurioje ypač lyriškai ir savitai švytėjo Sadutė. Grojo pakaitomis Montrealio ir Toronto ansamblių orkestrai.

Rasa Lukoševičiūtė, iškilmės pranešėja, meistriškai, be dirbtinio patoso, paskaitė Putino "Priešaušrio regėjimą".

Įspūdingai pasirodė Hamiltono mergaičių choras "Aidas", kurio dainavimą praturtino sol. R. Strimaitis ir sol. V. Verikaitis, akompanuojami J. Govėdo. Graži chorisčių apranga, jauni veidai, malonus dainavimas ir geras dainų parinkimas užtikrino joms šiltą publikos priėmimą.

Paskutinėje koncerto dalyje pasirodė dabartinė Kanados lietuvių solisčių žvaigždė G. Čapkauskienė - Butkutė. Padainavo lietuviškų kompozicijų (J. Tallat-Kelpšos ir Br. Budriūno) ir operos "Mignon" ištrauką (prancūziškai), akompanuojama M. Roch; kartu su sol. V. Verikaičiu ji padainavo duetus "Oi lekia, lekia" M. K. Čiurlionio ir "Per amžius teka Minija" A. Budriūno.

Pabaigai pasirodė jungtinis abiejų Montrealio parapijų choras, kuriam dirigavo Mme M.

(Nukelta į 7-tą psl.)

MONTREALIS

Lietuvių Studentų Sąjunga kviečia spalio mėn. 16 d. visus atsilankyti į profesoriaus dr. John Cadzow paskaitą Thompson House, 3650 McTavish, 7 v.v. Paskaitos tema "Lithuanian Colonial immigration to Canada". Prelegentas yra Kent State universiteto profesorius ir šio universiteto bibliotekoj jis yra įsteigęs lietuviškų knygų skyrių. Po paskaitos bus vaišės. Įėjimas — $2 suaugusiems, $1 studentams.

Lietuvių Kredito Unijos "Litas" Aušros Vartų skyrius sekmadieniais pradės dirbti po Derliaus Šventės savaitgalio, tai yra pradedant spalio 17 sekmadieniu. Darbo valandos lieka tos pačios — tuoj po 10 v.r. pamaldų. Nariai, norintieji gauti paskolas, sutvarkyti palikimus ar atlikti kitus daugiau laiko reikalaujančius dalykus, prašomi kreiptis darbo dienomis, o ne sekmadieniais.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6,0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	9.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.75%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	10.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.